

POLSKA ZACHODNIA

Dziś 8 stron.

Dziś 8 stron.

Dziennik poświęcony sprawom narodowym i społecznym na Kresach Zachodnich.

Telefon 13-30.

Konto P. K. O. 303551.

Redakcja i Administracja: Katowice, ul. Warszawska 58.

Redaktor naczelny: Edward Rumun.

Abonament miesięczny: przez pocztę 1 zł 84 gr., w Administracji 1 zł 80 gr. z doręczeniem do domu przez pocztę

Z Rady Ligi Narodów.

Genewa. (16. VI.) Szwajc. Ag. Teleg. Jak słychać, w czasie wczorajszego spotkania ministrów spraw zagranicznych Bland wystąpił z żądaniem, by kontrolę nad dokonaniem zburzeń fortec w wschodnich granicach Rzeszy przeprowadzili przedstawiciele mocarstw reprezentowanych w konferencji ambasadorów. W odpowiedzi na to oświadczył minister Stresemann, że jakkolwiek wyraz nieufności wobec władz niemieckich jest całkowicie nie na miejscu, lecz w interesie porozumienia, skłonny on jest przedstawić konferencji w Sofii, która umożliwi rozwiązanie zagadnień. Ze swej strony jednak Niemcy mają prawo oczekiwać, że będą również wypelnione dane, przez te mocarstwa obietnice, w razie zmniejszenia w Nadrenii wojsk okupacyjnych.

NA TAPECIE SPRAWA BEZPIECZEŃSTWA EUROPY.

Genewa (17. 6.) Wczoraj w dalszym ciągu toczyły się rozmowy ministrów spraw zagranicznych państw sygnariuszy paktu reńskiego. Poza sprawami obchodzącymi bezpośrednio te państwa była podobno poruszona kwestia związana z ogólną sytuacją bezpieczeństwa Europy, przyczem zastanawiano się nad sposobami wzmożenia tego bezpieczeństwa. Po południu p. minister Zaleski odbył dłuższą rozmowę z Chamberlainem, w czasie której wszechstronnie rozpatrywano wszystkie zagadnienia polityczne doby obecnej.

KONFERENCJA W BELWEDERZE.

Warszawa. (16. VI.) P. wicepremier prof. Kazimierz Bartel udał się wczoraj pomiędzy godz. 13 a 14,30 do Belwederu, gdzie odbył konferencję z p. marszałkiem Piłsudskim.

SPÓR O CHOROZĄ PRZED TRYBUNAŁEM HASKIM.

Haga (16. 6.) Tegoroczna sesja międzynarodowego trybunału sprawiedliwości została otwarta wczoraj. Na porządku dziennym sesji znajduje się m. l. spór polsko-niemiecki w sprawie zakładów chorzowskich.

KS. KARDYNAŁ LAURI W RZYMIE.

Rzym. (16. VI.) Przybywającego tu z Warszawy ks. kardynała Lauriego powitał na dworcu ambasador polski wraz z personelem ambasady oraz przedstawiciele duchowieństwa.

BANK ROLNY STWORZY PAŃSTWOWE REZERWY ZBOŻOWE.

Warszawa. (16. VI.) Komitet Ekonomiczny Rady Ministrów na posiedzeniu w dniu 15 bm. skończył dyskusję nad sytuacją, stwarzoną w kraju i uchwalił stworzenie państwowych rezerw zbożowych. Skup i magazynowanie powierzone zostało Bankowi Rolnemu, który współpracować będzie z komisją, w skład której wejdą delegaci Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, Skarbu, Przem. i Handlu, Spraw Wojskowych i Rolnictwa.

Ostateczne warunki pożyczki zagranicznej.

7 PROCENT ROCZNIE. — 92 KURS EMISYJNY. — 35 LAT.

Warszawa. (15. VI.) Powrót wiceprezesa Banku Polskiego dr. Młynarskiego z Paryża do Warszawy, spodziewany jest w piątek. W kilka dni później ma nastąpić w Warszawie uroczyste podpisanie umowy pożyczkowej. W przygotowanym już projekcie umowy, nie zaszyły w Paryżu większe zmiany. Uzgodniono tylko ostatecznie, że suma pożyczki wyniesie 60 mil. dol., które będą wpłacone netto w ciągu dwóch lub trzech tygodni po podpisaniu umowy. Dalej oprocentowanie uzgodniono ostatecznie na 7 procent w stosunku rocznym i kurs emisyjny na 92 za 100. Uzgodniono również, iż umowa pożyczkowa obowiązywać będzie na lat 35.

Część pożyczki, jako stabilizacyjnej, ma być zużyta na utworzenie żelaznego funduszu w Banku Polskim, część na zakup kruszców szlachetnego, jako podkładu pod emisję, część zaś na wykup biletów zdawkowych.

Po podpisaniu pożyczki odbędzie się specjalne posiedzenie istniejącej przy ministerstwie skarbu Rady finansowej, która omówi ogólną politykę kredytową rządu. Rada rozpatrywać będzie również propozycje, przedstawione jej przez rząd w związku z dalszą akcją załączania pożyczek od tego konsorcjum, które udzieliło pożyczki obecnej, pożyczek przeznaczonych na ożywienie życia gospodarczego.

Doniesienie znaczenie wizyty floty angielskiej w Gdyni.

ANGIELSKA POLITYKA WOBEC „CZERWONYCH MOCARZY”.

Gdańsk. (16. VI.) W związku z wizytą angielskiej eskadry wojennej w Gdyni, zamieszcza „Danziger Zeitung” następujący telegram swego korespondenta londyńskiego: „W kołach marynarki angielskiej twierdzą, że przyjazd eskadry angielskiej do Gdyni ma charakter zwykłych ćwiczeń morskich. Wbrew temu twierdzeniu młarodajne angielskie kora dyplomatyczne przypisują tej podróży wielkie znaczenie. Kora te uważają wspomnianą podróż za wyrazną wskazówkę pod adresem rządu sowieckiego, stwierdzająca fakt zbliżenia

się Polski do Anglii, oraz zapowiadająca, że Polska liczyć może na daleko idące poparcie Anglii. Wizyta angielskich łodzi podwodnych w Gdyni ma przypomnieć władowi moskiewskiemu, że wprawdzie Francja w myśl przyrzeczeń danych Niemcom już w traktacie locarneckim nie ma prawa przemarszu dla swoich wojsk przez terytorium niemieckie, jednak w zamian za to stoł otworem drogą morską, na której zaopatrywać będzie można Polskę w materiały wojenne i posiłki wojskowe.

Ogólnopolski zjazd oficerów rezerwy w Krakowie

ODBEDZIE SIĘ 18 I 19 BM. — MARSZ. PIŁSUDSKI POWITA ZJAZD PRZEZ RADJO.

Kraków w 16 bm. — W sobotę i niedzieli 18 i 19 bm. zjazd do Krakowa z całej Polski oficerowie rezerwy na doroczny zjazd, który rozpocznie się w sobotę o godz. 9-ej rano nabożeństwem w kościele OO. Kapucynów. Kazanie wygłosi ks. gen. Niezgoda. O godz. 10,45 nastąpi otwarcie zjazdu w kasynie oficerskiem. Przemówienie wygłosi prezes związku dr. Szurlej, a o godz. 11,20 Marszałek Piłsudski przez radio, poczem wygłoszone będą przemówienia reprezentantów rządu, władz i zaproszonych gości. Po południu toczyć się będą obrady komisyjne. Nastąpi również pokaz prac przysposobienia wojskowego. W niedzielę o 10-ej rano uczestnicy zjazdu złożą wieniec pod pomnikiem grunwaldzkim a prezes dr. Szurlej wygłosi przemówienie. Na zjazd przybywają minister Romocki i pułk. Beck oraz przedstawiciele Marszałka Piłsudskiego, wicepremiera Bartla i ministra Składkowskiego.

Prasa zagraniczna dalej „walkuje” notę sowiecką do Polski

SŁOWA UZNANIA DLA RACJONALNEJ POLITYKI P. MINISTRA ZALESKIEGO.

Berlin 16 bm. — Znany publicysta niemiecki i redaktor naczelny lewicowego tygodnika „Welt-Bilne” Ossiecki omawia w dłuższym artykule wstępnym obecną sytuację polityczną w Europie wschodniej, wywołaną przez konflikt polsko-sowiecki. Ossiecki podkreślił, że nawet jeżeli uda się zażegnać groźną pokójowi niebezpieczeństwo, nie oznacza to jeszcze, aby najbliższa ciuchłaby przyszłość była zabezpieczona. Polski Minister spraw zagranicznych — oświadcza Ossiecki — ze swej strony dokłada dotychczas wszelkich możliwych starań, aby choć Rosji takie zadocniczenie, jakie ma prawo ona się domagać. Poza tem stara on się przez swą mądrą pojednawczość wpłynąć uspokajająco na zrozumiałe zresztą podniecenie Litwinów. Polska polityka zagraniczna, która ostatnio dość często ulegała naciskowi ze strony szowinizmu, w tym wypadku zdobyła się na oży, którego korzyść spłynęła

na całą Europę. Ci z pośród Niemców, którzy rzucali katunnie na Polskę powinni obecnie zastanowić się nad tem, co by stało, gdyby zatłumienie tego konfliktu powierzone nie p. Zaleskiemu ale Jakiemuś pełnomocnikowi p. Hallera, lub Koriantego Wspominając o ostatnich egzemplarzach w Rosji Ossiecki oświadcza, że jest to barbarzyństwo i potępił bład polityczny. Artykuł powyższy jest tem bardziej znamieny, że p. Ossiecki jak również i tygodnik „Welt-Bühne” znane są ze swej sympatii do Sowietów.

Z KOMISYJ SEJMU ŚLĄSKIEGO.

Katowice 16 bm. — Komisja prawnicza Sejmu Śląskiego obradowała wczoraj w dalszym ciągu nad nową częścią ustawy o Śląskim Funduszu Gospodarczym. Postanowiono uwzględnić życzenia właścicieli teatrów świetlnych w przedmiocie zniesienia opłat od biletów wstępu, oraz zniesić ustawę o kredytach dla spółek budowlanych, a w miejsce to wprowadzić nowe przepisy objęte ustawą o Funduszu Gospodarczym.

Na wczorajszym posiedzeniu komisji społecznej Sejmu Śląskiego rozpatrywano punkt sporu w projekcie ustawy o ubezpieczeniu pracowników umysłowych. Po dłuższej dyskusji komisja zgodziła się na odbycie przez podkomisję ponownej konferencji z rządem centralnym w Warszawie w piątek 17 bm. Razem z podkomisją wyjeżdża 2 zastępców związków zawodowych.

ANGIELSKA ESKADRA OPUSCIŁA GDYNIĘ.

Gdynia (16. 6.) Eskadra angielskiej floty wojennej po kilkudniowym pobycie w tutejszym porcie wyjechała wczoraj w dalszą podróż po morzu bałtyckim, żegnana przez dowództwo floty polskiej.

BIEDNA EUROPO!

Ameryka martwił się twoim losom.

Nowy Jork 16 bm. — W najbliższym czasie ma się odbyć w Nowym Jorku doniosła konferencja, poświęcona omówieniu sytuacji finansowej w Europie. W konferencji tej wezmą udział przedstawiciele Banku Francuskiego, Banku Rzeszy, Banku Angielskiego i Federal Reservebank.

Nowy Jork 16 bm. — W związku z mającą się odbyć na początku lipca konferencją gubernatorów banków Angielskiego, Francuskiego, Rzeszy i Federal Reservebank, oświadcza, że będzie to zwykła doroczna konferencja kierowników banków, która zazwyczaj odbywa się w Europie, w tym roku jednak z powodu choroby gubernatora Federal Reservebank Stronga, zwolana będzie do Nowego Jorku

INTERWENCJA 5 MOCARSTW W SPORZE ALBANIJI Z JUGOSŁAWIĄ.

Genowa (17. 6.) „Hawas”. Konferencja przedstawicieli pięciu mocarstw postanowiła podjąć u rządów w Tiranie i Białogrodzie akcję w celu położenia kresu istniejącemu między temi państwami naprężeniu dyplomatycznemu.

Kuźnie wszechniemieckiej Ideologii.

(Od naszego korespondenta z Berlina.)

Opinia polska pominięta niemal zupełnie milczeniem przy okazji, które przed niedawnym czasem w różnych miejscach odbyły się w Niemczech. Z zacięciem chwytająca wszelkie wieści, płynące z Rzeszy, wieści o znaczeniu aktualno-politycznym, opinia nasza przechodzi do porządku dziennego nad szeregiem zdarzeń w Niemczech, których wagą jest bezporównania większa od przelotnych często, mało znaczących łamańców polityki zagranicznej współczesnych Niemiec. Zdarzenia, o których dalej będzie pisał są dlatego ważne, iż ilustrują one podstawowe, niezmiennie niemieckie cele narodowe, których refleksami jedynie są takie czy inne posunięcia Niemiec na t. zw. szachownicy międzynarodowej.

Chodzi mi o trzy zjawy, które odbyły się niemal równocześnie; doroczny zjazd t. zw. „Auslands-Institut“ w Stuttgarcie, zjazd organizacji znanej pod nazwą „Deutscher Schutzbund“ w Regensburgu oraz zjazd „Vereinu für das Deutschtum im Ausland“.

Wszystkie powyższe wymienione organizacje, choć pracują innymi metodami i mają własne zadania, zmierzają przecież do jednego, wspólnego celu — do utrzymania i pogłębienia wspólnoty kulturalnej niemieckiej między Niemcami z Rzeszą i Niemcami rozrzuconymi po całym świecie. Chodzi o pogłębienie wśród tych blisko 90 milionowych rzesz niemieckich, zamieszkujących Niemcy oraz inne państwa świadomości wspólnej, nierozdzielnej jedności. Chodzi o stworzenie trwałych związków spajających te masy, silniejszych od wszelkich granic politycznych, tak silnych, aby w mózgu i sercu każdego Niemca zatrzymowała myśl narodową nad wąską myślą państwową, żeby zawsze i wszędzie czuł się synem nie 60-milionowego, ale 90-milionowego narodu, który w swych dążeniach i aspiracjach przekracza narzucone mu granice. Tej nowej idei niemieckiej służą trzy wspomniane organizacje, które niedawno odbyły swe zjazdy.

„Der Deutsche Schutzbund“ powstał po wojnie, w maju w 1919 roku. „Nie jest to żadne stowarzyszenie“ — powiedział R. Bahr — „w „Dresdner Neueste Nachrichten“ z 29 maja, — które rozsyła po kraju swych wysłańców, celem werbowania członków. Jest to, jak się dziś mówi, organizacja naczelna (Spitzenorganisation), która od czasu do czasu gromadzi przywódców na wyjątkowo i owocne dyskusje.“ Sonduje ona różne tereny. Baczy, gdzie jest najkonierniejsza akcja pomocy, i kieruje nią przecznie. Od szeregu lat odbywa ta organizacja swe zjazdy, zawsze w pobliżu granicy niemieckiej w czasie Zielonych Świąt. I tak w 1921 odbyła swój zjazd w Klagenfurt, w 1922 w Olsztynie, w 1923 we Flensburgu, 1924 w Gracu, w 1925 w Monasterze, a w 1926 w Bytomiu i Glatzu. Każdy taki t. zw. „Schutzbundtagung“ wykreśla zasadnicze linie postępowania na rok następny. O czterech lat, od zjazdu w Graczu „Schutzbund“ przeszedł ze stanowiska obronnego wskazując podległym sobie organizacjom zadania kolonizacyjne, które również mają zmierzać do „Erhaltung deutschen Volkstums an den Grenzen und im Ausland“. Rozpoczął on — jak to stwierdza ideolog tego ruchu K. v. Loesch (Chemnitzner Tageblatt z 29. maja br.) również „rühliche, sachliche Arbeit“ w sprawie przyłączenia Austrii do Niemiec, która ma zastąpić dotychczasową krzykliwą „Anschlusspropaganda“.

Drugą z organizacji „Verein für das Deutschtum im Ausland“, założona w Wiedniu 1880 r. jako „Deutscher Schulverein“, jak powiada cytowany Bahr „ist ein ausgesprochener Agitationsverein“. Każdy, komu leży tylko na sercu los Niemców, pozostałych poza granicami Rzeszy, może być członkiem tego „Vereinu“, niezależnie od swej przynależności partyjnej. Choć głosi skromne hasło „literarische, kulturelle Schutzbundarbeit“ politycy, nie ukrywają

Ekshumacja prochów Juljusza Słowackiego.

UROCYSTOŚĆ NA MONTMARTRE W PARYŻU. — NABOŻEŃSTWO ZALO-BNE. — UDZIAŁ DYPLMACJI I ORGA NIZACJI POLSKICH. — WYSTAWIENIE TRUMNY W AMBASADZIE POLSKIEJ. — W DRODZE DO OJCZYZNY.

Paryż 16 bm. — Wczoraj odbyła się na cmentarzu Montmartre ekshumacja zwłok Słowackiego, przy czym okazał się dobrze zachowany pukiel włosów na czaszce Wieszcza.

We wtorek w kościele Wniebowst. Pańskiego odbyło się uroczyste nabożeństwo w związku z ekshumacją zwłok Juljusza Słowackiego. W nabożeństwie wzięli udział ambasador polski Chłapowski, minister pełnomocny Targowski, reprezentant rządu francuskiego, przedstawiciele Sokola we Francji i Amiercy, oraz różnych innych organizacji polskich. W nabożeństwie wzięli również udział arcybiskup paryski kardynał Dubois.

O godz. 11,30 zwłoki Wieszcza zostały przewiezione do ambasady polskiej i tam zostały wystawione na widok publiczny.

W przeddzień ekshumacji zwłok Słowackiego odbyła się tu akademija polska, której przewodniczył ambasador Chłapowski. Ambasador, zagnając posiedzenie, zaznaczył, iż uroczystość, które w chwili obecnej dla całej Polski się rozpoczynają, nie są uroczystościami żałobnymi, lecz dniami radości, gdyż wychodziły polskie we Francji, żegnając Wieszcza, który przez krótki, a tak płodny okres swego żywota podtrzymywał naród na duchu, głosząc stale: „Zwycięstwo przy nas będzie“, cieszy

się, że prochy te odchodzi z wolnej ziemi francuskiej do wolnej ziemi polskiej.

Więszy odczyt o Juljuszu Słowackim wygłosił p. Antoni Potocki, podczas szereg przemówień wygłosili przedstawiciele różnych instytucji.

Cherbourg 17 bm — Okręt „Wilja“ wiozący prochy Słowackiego odpłynął z Cherbourga o godz. 6 po południu. Wszystkie gmachy rządowe i instytucje miejskie udekorowane były flagami. Trumnie ze szczątkami wieszca towarzyszą pp. Lechoń i Kleczkowski.

ZŁOŻENIE PROCHÓW NA WAWELU ODBĘDZIE SIĘ 28 BM.

Na mocy decyzji ks. metropolity Sapieły, złożenie zwłok poety na Wawelu, jako akt religijny o charakterze pogrzebowym, nie może się odbyć w dniu świątecznym, tj. 29 czerwca. Wskutek tego uroczysty akt złożenia prochów Słowackiego w katedrze wawelskiej odbędzie się w dniu 28 czerwca (wtorek), jak pierwotnie zacydowano.

Komitet uchwałił zwrócić się do rządu o zwolnienie na ten dzień pracowników kolejowych i pocztowych od pracy. Komitet uchwałił zwrócić się do władz właściwych w sprawie robotników salinarnych, oraz postanowiono odnieść się z apelem do wszystkich instytucji przemysłowych o zwolnienie na ten dzień robotników od pracy, bez potrącania im zarobku.

Z pobytu ks. Biskupa Lisieckiego w Łagiewnikach.

(Korespondencja z Łagiewnik)

Nasza miejscowość przybrała w poniedziałek, dnia 13 bm. uroczysty wygląd, ponieważ gościła u siebie J. E. ks. Biskupa Lisieckiego. Od bramy triumfalnej na ul. Bytomskiej aż do kościoła czekały wszystkie stowarzyszenia szpalerem na przyjazd J. E. ks. Biskupa. Już od Piaśnik towarzyszyli J. E. gospodarze w strojach ludowych na koniach. Niestety deszcz padał obficie co jednak nie przytłumiło radości z powodu przybycia dostojnego gościa. Pierwszy witał przy bramie J. E. ks. Biskupa naczelnik gminy p. Marklton w imieniu gminy. Następnie 4-letnia córeczka p. naczelnika podała bukiet i deklamowała wierszyk. Proceсія ruszyła za autem ks. Biskupa do kościoła wśród morza głów i przy dźwiękach dwóch orkiestr. Przy wejściu do kościoła zadeklamowała 5-letnia dziewczynka śliczny wierszyk w imieniu dzieci i wreczyła kwiaty. Wieksha dziewczynka 4-letniowa po niemiecku. Ks. proboszcz Ducher powitał J. E. ks. Biskupa w serdecznych słowach. Orszak wszedł do kościoła. Ks. Biskup przemówił w wzniosłych słowach do wierznych, których wielki kościół nie mógł pomieścić. Ks. Biskup zaznaczył między innymi, że jako dobry pastor przybawka do wszystkich parafian i chce także pozyskać zbłąkane owieczki. Przed ołtarzem zostały odprawione modlitwy za wszystkich zmar-

zresztą tego, również wielkim, polityczno-wychowawczym ideałom narodowym współczesnych Niemiec.

Wreszcie znakomity, świetnie zorganizowany „Ausland-Institut“ w Stuttgarcie. Powstał on jeszcze w czasie wojny i z czasem stał się centralą pierwszorzędnych, wyczerpujących informacji o życiu niemieckim zagranicą i w kraju oraz kuźnią pracy naukowej na tem polu. Tu sztab uczonych pracuje nad zbieraniem skrupulatnie materiałami, tu wypracowuje się naukowe podstawy całego ruchu mniejszościowego niemieckiego.

Te trzy instytucje właśnie odbyły swe doroczne zjazdy. Jak wielkie znaczenie pracy ich przypisuje państwo, niech świadczy fakt, że podobno zawsze asystują na nich przedstawiciele rządu, a na zjeździe „Auslands-Institut“ dr

łych parafian, potem udzielił ks. Biskup błogosławieństwa. Naokoło kościoła urządziła się młodzież męska do hierznowania, zaś w kościele odbył się egzamin dzieci, który wykazał, że nauczycielstwo dobrze kształci dzieci w naukach naszej świętej wiary, co podkreślił kilkakrotnie ks. Biskup. Po skończonym egzaminie odbyła się konferencja z nauczycielstwem. Wieczorem odbył się obrzyni pochod wszystkich towarzyszy przy dźwiękach muzyki, teraz przy ładnej pogodzie; na wielkiej łacie przed probostwem stanął cały pochod i chór kościelny odśpiewał pieśń „My chcemy Boga“.

Przemawiało jeszcze w gorących słowach do dostojnego gościa J. E. ks. Biskupa. W serdecznych słowach przemawiał ks. Biskup do zgromadzonych, wspominał też o pobożności naszego ludu i wznosił orszak na cześć Ojca św. i Rzeczypospolitej Polskiej. W wtorek rano hierznował ks. Arcybiskup młodzież szkolną i innych parafian. Polaków otrzymało sakrament hierznowania 2200, zaś z mniejszości przeszło 500, z których niestety dużo należy do Polaków, lecz z obawy utraty chleba łączy się z Niemcami. Po poł. o godz. 4-jej odjechał J. E. ks. Biskup w towarzystwie gospodarzy na koniach do Michalkowice, żegnany przez tłumy wierznych orszakem „Niech żyje“.

Stresesam wygłosił podniosłą mowę na temat stworzenia wielkiej wspólnoty kulturalnej, niemieckiej, obejmującej świat cały.

Jest to wielka praca, bo zmierzająca do realizacji nie celów dorocznych i przelotnych ale do dalszego celu. Jedną z dróg jakie do niego mają prowadzić, jest droga na wschód, a więc do Polski i przez Polskę. I dlatego tembardziej cała ta praca wymagać musi baczności z naszej strony. Gdybyśmy sobie zdawali z niej sprawę, wypracowano projektowany na mają bieżącego roku Pierwszy Zjazd Polaków Zagranicznych doszedłby do skutku. Niestety, powtarzam, opinia nasza nie nauczyła się w Niemczech doceniać rzeczy istotnie wielkich i ważnych nie tylko dla przyszłości Niemiec, ale i dla naszej przyszłości.

T. M. K.

Kowerda skazany na dożywotnie ciężkie więzienie.

Warszawa. (16. VI.) Sądowi do-raznemu zakomunikowano, iż przybył na salę rozpraw zaproszony przez sąd w charakterze świadka b. sowiecki chargé d'affaires Rosenholz. Świadek Rosenholz opisując przebieg zjawstwa zaznaczył, że usłyszawszy strzał w pierwszej chwili, nie przypuszczał, aby podobne przestępstwo mogło stać się w Warszawie i mogło być skierowane przeciw osobie posła Woikowa. Następnie zauważył, iż zabójca oddał się sam w ręce policji. Jedynym słowem, jakie usłyszał z ust zabójcy było słowo „Ruś“. Po zbadaniu posła Rosenholca sąd ogłosił, iż śledztwo sądowe zostało zakończone.

Warszawa. (16. VI.) Wczoraj o godz. 12,30 w nocy sąd dorozny ogłosił wyrok, mocą którego **Borvs Kowerda skazany został na bezterminowe ciężkie więzienie z pozbawieniem praw.** Jednocześnie sąd postanowił zwrócić się do Pana Prezydenta Rzeczypospolitej z prośbą o zamianę tej kary na 15-letnie ciężkie więzienie.

PULK PASIAWSKI GŁÓWNYM INSPEKTOREM STRAŻY CELNEJ.

Głównym inspektorem straży celnej zamianowany został pułk. Stefan Pasiawski który w tym celu został przeniesiony służbowo do ministerstwa skarbu.

Pułk. Pasiawski służył w Korpusie Ochrony Pogranicza, gdzie był od dwóch lat dowódcą 6 brygady na Wilnośczyźnie.

BOLSZEWICY CZCZA WOJKOWA.

Moskwa 16 bm. — Sesja C. I. K. Republiki krymskiej postanowiła nazwać jedną z metalurgicznych fabryk w Kierci imieniem Wojkowa. Ponadto nazwano jedzą z niej w Kierci ulica Wojkowa. W mieście tem Wojkow prowadził akcje rewolucyjną w latach 1905 i 1906.

BOLSZEWICY KACI NIE SPOCZYWAJA.

Moskwa (16. 6.) Trybunał morski w Konsztadzie skazał na karę śmierci Klepikowa, b. dowódcę statku floty bałtyckiej, oskarżonego o szpiegowstwo na rzecz Anglii. Klepikow przyznał się do winy. Zonę Klepikowa skazana została na 3 lata więzienia za współudział.

LINDBERGH POWRÓCIŁ DO WASHINGTONU.

Nowy Jork (16. 6.) Lindbergh udał się dziś doraz powrotną do Waszyngtonu. W dniu dzisiejszym ma on otrzymać nagrodę Orteiga.

DE PINEDO NAD TYBREM.

Rzym (16. 6.) Lotnik de Pinedo wyładował w Ostii o godz. 17 powitany przez Mussoliniego, członków rządu i obrzyni tłumy publiczności.

NUNGESSER I COLLI NADAŁ ZAGNIENI.

Montreal. (17. 6.) Korespondent „Canadian Press“ w Chicoutimi położonym w odległości od Riverbend zaprzecza wiadomości o odnalezieniu Nungessera i Colli'ego.

CZANG-TSO-LIN GŁÓWNODOWDZĄCYM ARMII CHIŃSKIEJ WALCZĄCEJ PRZECIW ARMII CZERWONEJ.

Pekin 16 bm. — Czang-Tso-Lin i inni dowódcy wojsk północnych ogłosili telegram okrężny, zapowiadający, że Czang-Tso-Lin objmie stanowisko głównodowodzącego wszystkich wojsk walczących z armią czerwoną.

POWSTANIE WOJSK W BRAZYLII.

Paryż. (15. VI.) Dzienniki donoszą z Buenos Aires, że w miejscowości Menohay w Brazylii wybuchło powstanie wojskowe, przy czym 44 osoby zostały zabite.

FASZYŚCI STRZELAJĄ DO JUGOSŁOW. STRAŻY GRANICZNEJ.

Paryż. (17. 6.) „Petit Parisien“ donosi z Londynu, iż otrzymano tam wiadomość, że milicja faszystowska strzelała do jugosłowiańskiej straży granicznej w pobliżu Bohlińska Bystycja.

PIOTR PAMPUCH.

Pruska reforma agrarna na polskim Śląsku.

„Jest tylko jedno zło: krzywda hitznego.“
Stefan Żeromski.

IV.

Straszne chłopskie ofiary okupu za uwłaszczenie.

Niemiecki historyk Ziepusch w dziele swem: „Sto lat śl. historii agrarn.“ na kilku miejscach pisze, że polsko-śląski stan chłopski poniósł przy regulacji „ofiary okropne, straszliwe“ (Entsetzliche Opfer) na rzecz górnośląskich panów dziedziców. Uprzymiłowimy sobie pokrótce te okropne ofiary. Najprzód oddał z swych gruntów, które były przeciętnie zadłużone w wysokości 43% wartości, połowę dziedzicowi i zatrzymał cały dług. To znaczy: po regulacji zostawiono mu połowę gruntu, obciążoną na 86% wartości. Dalej: utracił wobec pana prawo do zapomóg zboża na zasiew i naprawy budynków, które do uprawnienia obliczono na 1/3 wartości zmniejszonych o połowę gospodarstw. Następnie gbur regulowany musiał sobie zakupić nowy inwentarz żywy i martwy i ponosić w połowę koszty regulacyjne. Nie zapominajmy też dalej o utracie przez chłopów uregulowanych prawa pastwiskowego, prawa do ściółki i drzewa opałowego, a zrozumieć, dlaczego wrocławski historyk mógł twierdzić kilkakrotnie, że górnośląscy chłopie okupili nabycie ziemi na własność (o połowę zmniejszoną) „wprost straszliwymi ofiarami“. Jest więc wprost cudem, że większa część chłopów mimo to się ostała na skureczonych gruntach.

Edykt regulacyjny z 14 września 1811 zajął się także regulacją zagrodników, „specjalnie“ na polskim Śląsku. Ale w jaki sposób? Na wniosek hrabiego Henkel von Donnersmark rząd pruski zgodził się na uwłaszczenie zagrodników śląskich, ale nie za odstąpienie połowy ziemi, niel zagrodnik górnośląski, i to tylko górnośląski, za uwłaszczenie zobowiązany był do oddania większej części posiadanej gruntu, a na wniosek Donnersmarkowski zestawiono mu tylko chatę i 4-5 morgów ziemi. Naturalnie i zagrodnik, jak gbur, utracił wszelkie prawa serwitutowe. Warstwa zagrodników więc poniesła miła jeszcze większe ofiary uwłaszczeniowe, aniżeli gburzy.

Edykt regulacyjny przyznawał więc Niemiec większą własność górnośląskiej jak największe koncesje i przywileje. Najsłabszemu Niemiec wielka własność ziemską poczęła natychmiast „sprzątać“ zagrodników polskich, którzy przecież mieli i 20-30 morgów na polskim Śląsku. W przeciągu kilku lat — od 1811 do 1816 — „sprzątnięto“ blisko 1000 zagrodników nawet całkiem. W samym powiecie raciborskim wielka własność Niemiec pochłonęła aż 755 zagród całkowitych. Lecz i tutaj przyszedł chwilowo z ochroną dla zagrodników czas i różne inne wypadki.

„Z chwilą bowiem, mówi Ziekursch, kiedy łakomej na ziemię chłopską wielkiej własności zastawiono edyktem z roku 1811 wedle jej życzeń i propozycji, stoły biesiadne przehogato“, straciła naraz szybko apetyt.“ Kasy wojenne, nadzwyczaj trudny i wysokoprocentowy kredyt, jakiego dziecięce potrzebowały do zagospodarowania zwiększonego obszaru dworskiego. I inne okoliczności spowodowały u ziemian Niemiec chwilową zmianę życzeń. Obszar powiększył się i mogli go dalej powiększać w myśl edyktu regulacyjnego. Ale ogarniał ich przystem strach i obawa, kto im będzie te zwlezione obszary ziemskie uprawiał, jeżeli usamowolnią wszystkich zobowiązanych do robocizny na pańskich, a robotnicy wolni odpytno do dźwigającego się przyniesiu na Śląsku? I cóż się dzieje? Rząd pruski wydaje dnia 29 maja 1816 r., kiedy wojny europejskie się skończyły, tak zwaną deklarację, która dość zasadniczo zmieniła i tak iż dla chłopów niekorzystne postanowienia edyktu regulacyjnego z roku 1811 na jeszcze gorsze. Najprzód ograniczoną bardzo znacznie zakres gospodarstw, podlegających regulacji. Po drugie: ułożono w Strzelcach komisję generalną, która miała przeprowadzać oszacowanie wartości uprawnień panów i chłopów regulowanych i do różnicy należącej do regulowane-

Dalsze głosy uznania dla P. Wojewody dr. Grażyńskiego.

Ostatnio P. Wojewoda dr. Grażyński otrzymał nowe dowody uznania dla swej działalności na Śląsku mającej na celu ugruntowanie polskości, powagi państwowości i polepszenia doli mieszkańców tej starej Płastowej Dzielnicy. Telegramy hołdownicze i rezolucje z wyrazami uznania nadeszły ostatnio od prezydium Międzypowiatkowego Sejmiku na miasto Tarn. Góry, od prezydium zebrania Zw. Pracowników

Poczt. Telegrafów i Telefonów, Kolo Rybnik, od prezydium zebrania Zw. Powst. Śl. w Godowie pow. Rybnik i od prezydium zebrania Zw. Powst. Śl. grupa kopalnia „Emy“ pow. rybnicki.

Rezolucje i telegramy zawierają pozatem zapewnienia współpracy z P. Wojewodą w Jego wysiłkach twórczych, oraz słowa potępienia dla tych kół politycznych i osób, które szkodzą pracy Wojewody.

Zdrowa myśl zwycięża.

Utworzony w roku ubiegłym pod auspicjami p. Korfanteo i dla jego osobistej polityki Narodowy Związek Powstańców i b. Żołnierzy, jako oparty na nie zdrowych postawach i zasadach, nie miał widoków powodzenia. Ukryte cele i tendencje związku, niezgodne ze statutem, musiały wezwąć czy później doprowadzić do wewnętrznej konfliktu i starć. Tarcia te w rzeczywistości powstały i wywołały dawno oczekiwany rozłam. Zdrowe elementy ze związku nie chcąc być prowadzonymi na pasku partyjnym, oświadczyły się przeciwko dawnym metodom i stanęły po stronie legalnego prezesa p. Kantora-Mirskiego, deklarując się przeciwko tym, którzy ze związku robili sobie podwódkę własnych ambicji i celów. Rozłam stał się faktem dokonany. Obecnie legalny zarząd związku z p. Kantorem-Mirskim na czele, po przeprowadzeniu reorganizacji Kół, rozpoczął normalną pracę związkową czego dowodem liczne zebrania, jakie odbyły się w ubiegłą niedzielę, które pokrótce notujemy.

Zebranie powiatu Katowickiego odbyło się przy udziale Kół: Katowice, miasto, Załęże, Welnowice, delegacji z

Bogucic i M. Dąbrowki. Referaty wygłosili: pp. Stanik i Nowacki.

Zebranie powiatu Świętochłowickiego odbyło się przy licznym udziale członków Kół: Świętochłowice, Chebzie, oraz delegatów Kół: Lipiny, Ruda, Orzegów, Kochłowice, Bielszowice. Referat wygłosili pp. Kantor-Mirski i Joske.

Zebranie powiatu Rybnickiego odbyło się w Mszanie przy udziale Kół: Mszana, Moszczenica, Jastrzęb. Referowali pp. Kantor-Mirski i Joske. Zebranie w Wodzisławiu skupiło członków Kół miejscowego i okolic. Referował p. Tokarz. Zebrania w Skrzyszowie i Gólkowicach przy bardzo liczny udział członków Kół miejscowych i okolicznych obsłane zostały przez referentów p. p. Pemba i Kuchte.

Na wszystkich zebraniach zapadły uchwały wyrażające przekonanie, że związek powinien dążyć do rozwiązania odłamu, stojącego pod przewodnictwem p. Karskiego, że związek zadał poznanie władz państwowych, pragnie żyć w zgodzie z innymi bratnimi organizacjami i zrywa z tymi, którzy jarzą jednych przeciw drugim i poniżają godność władzy państwowej.

Jak „Polonia“ fabrykuje memorjały o „gwaltach“.

Piszą nam z Goczałkowic: W odpowiedzi na artykuł „Polski Zachodni“, demaskujący alarm korfanciarzy o „gwaltach“ w Goczałkowicach, pojawiła się onegdaj w „Polonii“ wiadomość o memorjałach, podpisanych przez szereg osobistości w gminie, które rzekomo potwierdziły alarmy Niemców i „Polonii“. Tajemnica podpisów pod owym „memorjałem“ powoli zaczyna się wyjaśniać. Bo oto „podpisani“ na memorjałach, a to: ks. proboszcz, naczelnik gminy p. Mędrzik, naczelnik stacji p. Chwila, kierownik szkoły p. p. Bernat Bryła, oraz naczelniciel Matuzyszyński skierowali do „Polonii“ list z wyjaśnieniem, że wymienieni żadnego memorjału nie podpisali, lecz tylko byli na zebraniu, na którym p. Burek zaś „memorjał“ fabrykował. Piekarsk zaś

Węgrzyn i rzecznik Żołędzik tłumaczyli złożenie swego podpisu pod „memorjałem“ obawą przed groźbą bojkotowania ich sklepów ze strony zainteresowanych w fabrykowaniu „gwaltów“.

Na te powyższych danych insynuacje „Polonii“ nabierają specjalnego posmaku i świadczą o tem, jakich to środków chwytają się korfanciarze i sojusznicy Niemców, byleby tylko szkodliwie powstać.

DIWYANY MENCZEL

KATOWICE, ULICA 5-GO MAJA 17
Dwyany, chodniki, kokosy, linoleum, maty, franki i story
Najtańsze ceny Rzetelna obsługa
Ceny znane najtańsze 28

go wtoślanina doliczać za ustanie praw zwierzchniej własności roczną rentę w wysokości 5% przy posesjach dziedzicznych a 7 1/2 % czystego dochodu z uregulowanego gospodarstwa przy byłych niedziedzicznych wtoślach. Ustalona w ten sposób kwota rocznych rent pieniężnych lub zbożowych mógł uregulowany gbur wykupić przez jednorazową spłatę odpowiedniego kapitału lub przez dalsze odstąpienie ziemi. Wobec tego odszkodowanie normalne w myśl edyktu regulacyjnego z roku 1811, tj. na polskim Śląsku przeważnie odstąpienie połowy gruntu, straciło oje praktyczne znaczenie. Chłopi regulowani na tej podstawie tracili zazwyczaj nietylko połowę ziemi, ale mieli jeszcze suto dopłacić. Np. w Starych Tarnowicach odstępowali chłopie aż trzy pluce swej ziemi przy regulacji. Powstał bezlik procesów na tle tej deklaracji, szczególnie z Donnersmarkami. Naturalnie, że chłopie przegrzywali, bo i generalna komisja i sądy patrymonjalne zawsze stanęły, jak mówi Ziekursch, po stronie silniejszych, t. zn. panów dziedziców.

Przedewszystkiem deklaracja ta miała utrudniać w myśl zmieniłych życzeń magnatów górnośląskich regulację zagrodn-

benia takiej posiadłości, wtenczas zagroda podlega regulacji. Jeżeli posesor jest obowiązany tylko do robocizny pieszej (reczne), jeżeli dotąd do zagospodarowania na posesji nie trzynął była pociągowe i jeśli też to było nie jest konieczne potrzebne do uprawiania teje, wówczas zagroda należy do klasy posesyji służbowych (Dienstetablissemens) i regulacji nie podlega.“ Zazwyczaj na polskim Śląsku robotnicy sprzążajowe pełnili tylko gburzy, rzadko zarodnicy, którzy jednak chowali sobie zawsze bydło, które przecież uważać należało za bydło pociągowe. Panowie podszcudli gburów przeciw zagrodnikom, że trzymała bydła więcej, aniżeli zapisano w katastrze, i że przez to wypasają „nieprawnie“ pastwiska gburskie i pańskie. Na zagrodników spłyła się procesy ze strony gburów podbiehanych a z drugiej strony postawnienie deklaracji o dopuszczalności regulacji zagród daly panom pozory przeprowadzenia regulacji. Stad dowiero powstawała masa procesów regulacyjnych, które się toczyły cale lata i przyczyniały się do wzrostu nabozi pietactwa na polskim Śląsku. Z powodu tych procesów nie przyszło prawie wcale do regulacji zagrodników na polskim Śląsku przez cale 10 lat po wydaniu deklaracji.

Tymczasem Niemiec panowie górnośląscy nie zaspaliłi gruszek w popiele. Wyteżali wszelkie dozwoleone i niedozwoleone siły i środki, by nie dopuścić do regulacji licznych zagrodników, gdyż wedle ówczesnej konjunktury gospodarczej (zaczęły nadchodzić tanie zboże z Ameryki) strachy ziemię na wartości, ale przeci pańszczyżniana była tania. Mając zamiar polskiej chwilkowo dosyć, chcieli sobie Niemiec właściciele ziemscy zatrzymać na przyszłość jeszcze takiego robotnika, którym był przecież zagrodnik górnośląski. Niemiec obszarnicy górnośląscy liczyli na usłużność rzadu pruskiego i poczeli domagać się — ni mniej ni więcej — ustawy pruskiej któraby prawie nie dopuściła do uwłaszczenia zagrodników na polskim Śląsku; ale li tylko na polskim Śląsku, bo gdzieindziej większa własność ziemską podobnego zadania niesprawiedliwego nie podniosła u pruskiego ministra Schuckmanna, który zawsze przy uwłaszczeniu okazywał się, jak mówi Ziekursch, partyjnikiem panów dziedziców, mogli liczyć na poparcie. Po kilku latach zabiegów nacnaci górnośląscy cel swój osiągnęli. Rząd pruski uległ w końcu interesom magnatów górnośląskich i wydał 13 czerwca 1827 r. ustawę, która była wyłącznie przeznaczona dla polskiego Górnego Śląska. Z powodu ustawy tej nie tylko uwłaszczenie zagrodników na polskim Śląsku zostało o cały wiek czlowieczce opóźnione, lecz przyczyniła się przedewszystkiem do wycucia z posiadania wielkiej części tylko polskich zagrodników na Górnym Śląsku, edyż w częściach Niemiecckich G. Śląska to „specjalne“ prawo górnośląskie nie obowiązywało nigdy. Było więc wybitna pruska ustawa wyjątkowa, skierowana przeciw najliczniejszej warstwie polskiego ludu górnośląskiego, którego — rzecz dziwna — prawie że nikt wówczas nie bronil. A że lud ten był zupełnie bezbrozny wobec tego zamachu magnatów górnośląskich, tem corzej przedstawia się etycznie spełnienie tego pokrzywdenia dla tych, którzy spowodowali dla swej korzyści materialnej i swej buty pańskiej owe wyjątkowe prawo z dnia 13 czerwca 1827 r.

Jeśli się mówi o pruskich ustawach wyjątkowych przeciw Polakom, to ma się na myśli tylko pruskie ustawy antypolskie od czasów bismarckowskich, stosowane w Poznanskiem i na Pomorzu. Historia jednak wykazuje na przykładach przy uwłaszczeniu chłopów na Górnym Śląsku, że polski lud górnośląski jako pierwszy pod zaborem pruskim poczuł — mimo ówczesnego swego narodowego nieświadomości — na sobie jaskrawie, co to znaczy rząd obcy i obcoplemienni panowie, którym to antypolskim czynnikom tenże rząd pruski pomagał nawet ustawami do krzywdenia nekanege od wieków ludu górnośląskiego.

W bieżącym roku upływa właśnie sto lat, jak owa pruska ustawa wyjątkowa dla polskiego Śląsk została wydana i która obowiązywała wyłącznie na polskim Śląsku aż do roku 1848, kiedy rewolucja — choć bardzo niezdecydowana — nawiedziła i Prusy. O tej ustawie warto pomówić nietylko ze względu na to, że jest setna rocznica od wyjścia tego „specjalnego“ prawa, ale żeby lud górnośląski wiedział, kto go w przeszłości krzywdził.

Z chwili

P. Korfanty chce być Wojewodą!

P. Korfanty widząc ruiny swoich wpływów, spostrzegając bardzo silne zarysowującą się opozycję przeciw niemu w stronnictwie Ch. D. z powodu haniebnego sojuszu z Niemcami, przekonawszy się, że w jego przybocznej gwardii, Narod. Zw. Powst. i b. Zolnierzy nastąpił definitywny rozłam, — pragnie za wszelką cenę ratować się i jak tonący, chwytając się rozmaitych sposobów nawet ulicznych, aby tylko plajtkę swoją jako polityka zatuszować.

W ubiegłą niedzielę podróżni jadący z Oświęcimia do Katowic zatrzymali się na stacji Bieruń z większą rzeszą kobiet i mężczyzn wracających prawdopodobnie z jakiegoś wycieczki. Osoby te rozprawiły głośno, że rządy P. Wojewody Grażyńskiego kończą się, a wojewoda zostanie Korfanty, który obiecał „wyciepnąć” z urzędów wszystkich, którzy okazują sympatię p. Grażyńskiemu przepędzając ich na siódma górę i rzekę. Dalej, że wyrzuci wszystkich, którzy uznają obecny rząd i władzę. Ponieważ w każdej bajce jest coś prawdy, więc i w tych rozmowach coś tkwi. Prawdopodobnie płatni naganicze p. Korfanteo otrzymali instrukcje, aby takie poróżki szerzyć i w ten sposób ratować „tonącego” — ale nawet ten nowy „koziółek” tyle pomoże p. Korfanteo, co umarłemu kadzidło.

Z tej humorystycznej agitacji widać, że p. Korfanty spuszcza gwałtownie z tonu, że swych ambicji i aspiracji. Swojego czasu chciał koniecznie zostać premierem, ale dostał po palcach od p. Marszałka Piłsudskiego. — obecnie chciałby być tylko wojewodą Śląskiem. Nie długo i z tych marzeń książkowych zrezygnuje i ograniczy się na stale do zaczętych już gorliwie funkcji niewybrednego warchola i narzędzia w służbie interesów niemieckich.

Co ma wisieć nie utonie.

Apetyt Helmatstreuerów.

Helmatstreuerzy głośnością we Wrocławiu urządzili tam w ubiegłą niedzielę uroczystość poświęcenia sztandaru. Oczywiście wyłożono przy tym „markantne” mowy, w których podkreślano, że Helmatstreuerzy nie spoczną przedzi aż polski G. Śląsk będzie znów niemiecki, tj. aż wrocławscy beamtryzy będą mieli znów posadę w Katowicach, Królewskiej Hucie, Pszczynie, Rybniku, w Tarnowskich Górach i Lublińcu. Na dowód, że im chodzi o te miasta, umieścili na sztandarze herby tych miast.

Prezydent prowincji górnośląskiej p. Proske, przybyły z Opola, palną „Welherede” i nawoływał do wiary i nadziei w „całość G. Śląska”. Poza to, jak donoszą pisma niemieckie, wydłoby dużo piwa a Helmatstreuerki dobrze się wytańczyły, a to najważniejsze. Za rok i co rok w rocznicę będzie „Stiftungs-fest” sztandarowy i znów będą Fest-mowy, Fest-piwo i Fest-tańce. „Meine Hebe Helmat, was willst du von Deinen Treuen noch mehr?”

Refleks.

„STARA PANI Z THREADNEEDLE”.

Tak w potocznej mowie nazywała Londyńczyk gmach Angielskiego Banku Narodowego, mieszczącego się przy wyżej wymienionej ulicy. Władze rządowe dokonały ostatnio gruntownego remontu budynku, który, przy tej sposobności, zaanotowany został w cały szereg przyrzadów, zabezpieczających go przed niepożądanymi wizytami. Oczywiście, funkcjonowanie ich stanowi najściślej tajemnicę zawodową, wiadomo tylko, że wszystkie wrota „Starej pani” mogą być momentalnie i jednocześnie zamknięte. Wstarczy naciśnąć jeden z guzików, specjalnie w tym celu umocowanych, przyczem pierwszy guzik znajduje się w gmachu bankowym, drugi w zakonspirowanym punkcie Londynu, a trzeci w odległości wielu kilometrów od stolicy. Rozmieszczenie takie owych zabezpieczeń przewidywało trzy ewentualności: kradzież, rozruchy uliczne i... rewolucję.

Uchwały powstańców cieszyńskich

PRZECIW SEJMOWI ŚLĄSKIEMU I P. KORFANTEMU.

Na zjeździe prezesów, delegatów i komendantów Przystosobienia Wojskowego — 32 grup Związku Powstańców Śląskich, Okręgu Ziemi Cieszyńskiej, w dniu 9 czerwca b. r. w Bielsku, uchwalono jednomyślnie następującą rezolucję:

Zjazd potępia perfidne wystąpienie p. Korfanteo przeciw Wojewodzie Śląskiemu dr. Michałowi Grażyńskiemu i Związkowi Powstańców Śląskich oraz ohydny sojusz z Niemcami Korfanteo wraz z otaczającą go kliką, na terenie Sejmu Śląskiego. Zjazd protestuje jak najenergiczniej przeciw tego rodzaju metodom walki i nieustannego tworzenia

fermentów. Poza to uczestnicy zjazdu domagają się od Rządu Centralnego rozwiązania Sejmu Śląskiego, nie będącego wyrazem szerokiej opinii publicznej na Śląsku, lecz terenem na którym zdyskredytowane w oczach ludu Śląskiego jednostki — w rodzaju p. Korfanteo — uprawiają prywaty i przeprowadzają uchwały o charakterze antypaństwowym, w rodzaju uchwały o powołaniu komisji siedmiu.

Równocześnie przysługują zjazdu wysłało dwa telegramy hołdownicze: do P. Marszałka Józefa Piłsudskiego i do P. Wojewody dr. M. Grażyńskiego.

Wystawa robót ręcznych

PAŃSTW. KURSU DLA NAUCZYCIELI CZYNNYCH A NIEWYKWALIFIKOWANYCH.

Kierownictwo Państwowego Kursu dla nauczycieli czynnych a niewykwalifikowanych w Katowicach urządza w dniach 18 i 19 czerwca b. r. wystawę robót ręcznych i kobiecych w auli i sali rysunkowej wydziałowej mniejszości przy ul. Szkolnej w Katowicach.

Wystawa obejmować będzie ekspozycję uczestników (czek) kursu działu robót ręcznych, wyrobów z drzewa, patyczków, kory, raffi, tektury, kartonu, oraz specjalny dział introligatorstwa szkolnego.

Dział robót kobiecych obejmować będzie ekspozycję użytku kobiecego jak: bielizna dziecięca, ubranka, fartuski, roboty trykotarskie, hafty, koronki, szale malowane ręcznie i wiele innych rzeczy użytku praktycznego.

W skład wystawy wchodzić będą rysunki odrębne kandydatów kursu, oraz rysunki techniczne robót. Zwiedzać wystawę można w godzinach od 10 do 18 w dniach wyżej wymienionych. Wstęp na wystawę bezpłatny.

O uprzyściwieniu dzieł sztuki dla szerokich mas

Od Związku Polskich artystów plastyków w Krakowie, otrzymaliśmy następujące pismo: Obowiązkiem sfer kulturalnych jest starać się o podniesienie, upadłej wskutek powojennego zdżyczenia kultury, a da się to przeprowadzić na drodze popularyzacji nauki, literatury a także i sztuki, sztuka bowiem, której dobroczynnie oddziaływanie na uczucia ludzkie powszechnie jest znanem, przyczynia się do stopniowego łagodzenia i usuwania zdżyczenia.

W celu przeprowadzenia takiej popularyzacji i uprzyściwienia sztuki dla jak najszerszych mas, powstał przy Związku Artystów plastyków w Krakowie komitet, dla urządzenia wystaw o tanich wstępach z odczytami i objaśnieniami, że sprzedają dzieł sztuki po przystępnych cenach i możliwością nabywania ich na raty.

Akcja ta jednak napotyka na prze-

szkodę, a jest nią brak odpowiedniego celowi lokalu i brak środków na przebudowę Domu Artystów, nie nadającego się na ten cel, według dawno już sporządzonych planów prof. Szyszko-Bohusza.

Dla zdobycia koniecznych na ten cel środków, zamieszkał w Krakowie w liczbie przeszło 100, artystów, zdobywają się na ofiarę, a mianowicie każdy z nich daje po 10 obrazków wartości najmniej po 60 złotych i jeden większy wartości około 300 zł.

Obrazy te rozlosowane zostaną pomiędzy wszystkich, którzy zobowiąza się do wpłacenia 60 zł. w całość, bądź też w miesięcznych ratach po 5 zł. Między tych zaś, którzy złożyli kwotę wyższą nad 240 zł. rozlosowane zostaną obrazy większe. O odpowiednie deklaracje można się zwrócić pisemnie do Związku artystów plastyków w Krakowie, plac św. Ducha, Dom Artystów.

Zjazd śpiewaków okręgu myśłowickiego.

W niedzielę 19 czerwca rb. odbędzie się w Myśłowicach-Słupnej doroczny okręgowy Zjazd śpiewaków Okręgu myśłowickiego.

Okręg myśłowicki Związku Śląskich kół śpiewaczych jest jednym z najlepszych okręgów co do liczebności kół, lecz jakościowo nie ustępuje największym okręgom.

W roku bieżącym odbywa się VI. z rządu zjazd okręgowy, w którym biorą udział koła z Myśłowic, Rożdżeniaszpionie, Janowa, Nikiszowca, Giszowca, Brzezinki i Bierunia Starego. Oprócz tego popisywać się będą 3 chóry szkolny: szkoła ćwiczeń przy Seminarjum naucz. żeńsk. w Myśłowicach pod batą kierownika prof. Gdowskiego; chór szkolny szkoły powszechnej im. Tadeusza Kościuszki w Rożdżeniu pod batą dyrygenta p. J. Kaczmarczyka i Chór Seminarjum naucz. żeńsk. w Myśłowicach pod batą prof. J. Kulińskiego.

Prasa Śląska poświęca Pszczynskiej Kacie Chorych, a szczególnie p. Royowi w szesnastej całości szeregu artykułów, które zamiast sprostać, przyjął p. Roy miłoczeniem. — Obecnie „Polonia”, widocznie z chęcią szkodzenia staroście p. Szablinskemu, na gwałt bieli p. Rova, choć dawniej sama go oskarżała. Ciekaw jesteśmy, czy nie wylizyła ona kiedyś również i „zastug” p. Janickiego?

Wzajemnie, czy nie wylizyła ona kiedyś również i „zastug” p. Janickiego?

Aby Zarząd Kasy Chorych szedł p. starościu na rękę, jest wcale zbyt wcześnie, że jednak Zarząd Kasy Chorych, a raczej może p. Grobelny, jako przewodniczący pracuje rękę w ręce z p. Royem, to istnieją po temu pewne „powody”, niepozwalające na zerwanie „stosunków”, a zwłaszcza w obecnej sytuacji. „Sanatorowi sanacji” zalecamy być w przyszłości ostrożniejszym i radzi mu, by nie mieszał do spraw administracyjnych zasług z czasu akcji plebiscytowej.

Podajemy do łaskawej wiadomości wszystkich Szan. Firm, zakładów przemysłowych, udzielających ogłoszeń i inseratów „Polsce Zachodniej”, iż żadnemu z naszych akwizytorów nie przysługuje prawo inkasa. Inkaso zatwaja sekretarz naszej Administracji zaopatrzonej w specjalne upoważnienie.

Administracja

Mownica publiczna.

NOTATKA „POLONIJI”, KTÓRA WYWOLAŁA OGÓLNE OBURZENIE W ŁĄCE.

Pisz nam z Łąki pow. Pszczyna: W odpowiedzi na notatkę „Polonij” z dnia 27. V. Nr. 144, która obraża prezesa Zw. Powst. Śl. p. Piłota Jana oraz członka p. Koterłę Wiktora, naucz. stwierdzamy co następuje:

1. Nieprawda jest, jakoby p. Piłot był człowiekiem, pracującym dla sprawy polskiej za pieniądze, natomiast prawdą jest, że bezinteresownie pracował i pracuje w związkach polskich.

2. Odnośnie do zarzutu, stawionego p. Koteli, nauczycielowi naszej gminy, który miał rzekomo pomagać p. Piłotowi w rozbijaniu związków, oświadczamy, że podobny zarzut jest obrazą, tak osoby p. Koterli, jak i związków, w jakich on pracuje. Do sprostańcia powyższego dodajemy co następuje:

P. Koterla złożył chór mieszany, którego jest prezesem i dyrygentem oraz wyłącznie jego zasługą jest powstanie koła Z. O. K. Z., które pod względem działalności jest jednym z pierwszych kół w powiecie. Również pracuje w Tow. Gimn. „Sokół”. Fakt, że wyżej wspomniana notatka znalazła miejsce w „Polonij”, jest jeszcze jednym dowodem więcej, w jak ohydny sposób dziennik ten usiłuje wprowadzić ferment w społeczeństwie.

Powstańcy z Łąki.

„SANATOROWI” SANACJI DO PAMIĘTNIKA.

Pisz nam z Pszczyny:

„Sanator sanacji” ma widocznie bardzo krótką pamięć i napewno nie był ani nie jest chadekiem. Boć przecież i sama „Polonia”, która w nr. 19 rb. zamieściła artykuł pod tytułem „Niesłychane stosunki w Pszczynskiej Kacie Chorych”, krytykując ostro działalność dyr. Rova, broń go w nr. 155 z 8. bm. w sposób wprost podpadający.

Autor przedstawia p. Rova jako męczennika dla sprawy Polski i przypomina jego zasługi plebiscytowe. Tymczasem nam nie chodzi tu o przeszłość plebiscytową p. Rova, lecz o jego obecną „działalność”, żeby nam autor zechciał wyjaśnić, w którym z polskich towarzystw p. Rova widywano.

Mamy wrażenie, iż „sanator sanacji” nie jest zbyt pewien siebie, bowiem podnosi między innymi: „Zarzucają p o d o b n o p. Royowi, że jest Niemcem...” Dalej posługuje się autor zbyt brudną reklamą, przytaczając w artykule ostawionych ptańskich Kesslera i Cieślaka. Co chciał autor przez to powiedzieć?

Prasa Śląska poświęca Pszczynskiej Kacie Chorych, a szczególnie p. Royowi w szesnastej całości szeregu artykułów, które zamiast sprostać, przyjął p. Roy miłoczeniem. — Obecnie „Polonia”, widocznie z chęcią szkodzenia staroście p. Szablinskemu, na gwałt bieli p. Rova, choć dawniej sama go oskarżała. Ciekaw jesteśmy, czy nie wylizyła ona kiedyś również i „zastug” p. Janickiego?

Aby Zarząd Kasy Chorych szedł p. starościu na rękę, jest wcale zbyt wcześnie, że jednak Zarząd Kasy Chorych, a raczej może p. Grobelny, jako przewodniczący pracuje rękę w ręce z p. Royem, to istnieją po temu pewne „powody”, niepozwalające na zerwanie „stosunków”, a zwłaszcza w obecnej sytuacji. „Sanatorowi sanacji” zalecamy być w przyszłości ostrożniejszym i radzi mu, by nie mieszał do spraw administracyjnych zasług z czasu akcji plebiscytowej.

LOTNIK BYRD POLECI Z N. JORKU DO PARYŻA.

London. Agencja Reutera dowiaduje się z Nowego Jorku, że lotnik angielski komandor Byrd postanowił podjąć lot do Paryża bez lądowania, natychmiast po ustaleniu się pomysłów pogody.

Wiadomości bieżące.

TEATR POLSKI.

(K) Premiera Barona Cygańskiego. Ar-cymelodyjna opera komiczna Jana Straussa „Baron cygański” grana będzie po raz pierwszy w teatrze katowickim w sobotę 18 czerwca.

REPERTUAR TEATRU KATO-WICKIEGO.

Sobota, 18 bm. „Baron cygański” (premiera) Niedziela, 19 bm. pop. „Proboszcz wśród bogaczy”, wieczorem „Dama pikowa” występ I Dygasa. Poniedziałek, 20 bm. „Cyrulik Sewilski” (wy-stęp E. Bandrowskiej i Zenona Dolnickiego).

(K) Uroczystość Bożego Ciała w Kato-wicach. Wczoraj 16 bm. odbyła się uro-czysta procesja z okazji święta Bożego Ciała. Po Mszy św. celebrowanej przez Jego Ekscelencję ks. biskupa Liseckiego w ka-tedrze Piotra i Pawła, procesja wyruszyła z kościoła o godz. 10. Na czele szły dzie-ci szkolne, delegacje związków i organiza-cji, zakonnic, a następnie kompania hono-rarowa 73 pp. porządowała baldachim, pod którym ks. Biskup Lisecki niósł Monstrancję. Dalej postępowali przed-stawiciele władz i wojskowości, policji, sa-morządu i komun. oraz liczne rzesze po-bożnych. Procesja, idąc głównymi ulica-mi pięknie przystrojonymi ołtarzami, przed pięknie przystrojonymi ołtarzami, przed którymi ks. Biskup odprawiał modły, a chór przy współudziale orkiestry policyjnej wykonał pieśni religijne. Ołtarze ustawione były na ul. Mikołowskiej, naprzeciw Zielo-nej, na placu Wolności, na rogu ul. Ko-sciuszki i Andrzeja i na ul. Zielonej.

(K) Kolonie letnie Polskiego Czerwone-go Krzyża. W piątek 17 czerwca wracają dzieci z Siemianowic Ruhnika, Mysłowic, Zaglęwnik, Wełnowca, Katowic i dzieci, które dostały specjalne wiadomości z kolonij letniej w Rabce, dzieci można odebrać w Katowicach na dworcu o godz. 19.30.

W sobotę 18 czerwca wracają dzieci z Janowa, Mikołowa, Wielkich Hajduk, Nowego Bytomia, Tarnowskich Gór, Rożdżenia i Pszczyny z kolonii letniej w Rabce; dzieci można odebrać w Katowicach na dworcu o godz. 19.30.

We wtorek 21 czerwca wyleżdżają na kolonie letnie do Rabki dzieci z Siemiano-wa, Król. Huty, Rybnika, Chorzowa, Lu-blińca, Mysłowic i dzieci, które dostały spe-cjalne wiadomości.

We środę 22 czerwca wyleżdżają na kolonie letnie do Rabki dzieci z Katowic, Oduliu, Bieleszow, Knurowa, Nowego Bytomia i Tarnowskich Gór. Zbiórka w obu dnach w Katowicach o godz. 10 przed po-łudniem.

(K) Ciągnięcie 10. Pol. Loterii na cele dobroczynne odbędzie się 22. bm. o go-dzinie 6 wiecz.

(K) Kto wygrał? Nadeszły już do-meisie. kolektur tabelę wygranych III. kl. 15 Pol. Loterii Państwowej.

(K) Nowe znaczki pocztowe. Ku uczeniu Konstytucji 3-go maja Minister-stwo Poczty i Telegrafów wydało nową emisję znaczków pocztowych na karty pocztowe I na listy po 15 i 25 gr. — 5 gr. przeznaczając na cele oświatowe, a w wolowództwach zachodnich na cele Towarzystwa Czytelni Ludowych. Po-ntleważ nakład znaczka jest ograniczo-ny, tylko 6 milionów sztuk, a będzie mógł być używany tylko do 1. kwietnia 1928, znaczek stał się już przedmiotem zainteresowania filatelistów zarobkowi-nych, którzy poczynili znaczniejsze za-kupy.

(K) Interesadcy odczyt. Staraniem koła katowickiego Polskiego Stowa-rzyszenia Inżynierów i Techników Wo-jewódzkiego Śląskiego odbędzie się w piątek 17 bm. o godz. 10.30 w Katowi-cach w gimnazjum męskim przy ulicy Mickiewicza odczyt prof. politechniki warszawskiej dr. inż. Pahlana Stefa-nowskiego na temat: „Zadanie współ-czesnej gospodarki energetycznej” — Wstępu wolny.

(K) Bindowolny przywił orzeczenie Kom-issji. Zebrani delegaci Związku Pracowni-ków Bindowolnych ZPP na konferencjach 14 czerwca w Katowicach Królwekeli Huc-le i Rybniku uchwalili przywileje orzecz-enia Komisji Pojedn. i Arbitrażowej z dnia 10

z sął sądowej.

Banda Pakuły przed sądem

SZCZEGÓŁY TRZECIEGO DNIA ROZPRAWY.

Trzeci dzień rozprawy przeciwko bandzie Pakuły rozpoczął się przesłuchaniem zezna-wców rusznikarza, który złożył pewne wy-jaśnienia w sprawie broni, skonfiskowanej u bandytów. Po przesłuchaniu rzeczoznawcy zamknęto postępowanie dowodowe z wyłącze-niem sprawy, co do oskarżonego Kufmrdra Au-gustyna, który już drugi dzień nie zjawił się na sali rozpraw. Wśród głębokiej ciszy na sali zabrał głos prokurator dr. Guzy; teraz dopiero na twarzach oskarżonych odmalowało się za-niepokojenie. Z zapartym oddechem wszyscy oc-zekują wniosków prokuratora. Strach przed nieznaną i lekceważoną dłoń ręką sprawiedli-wości malował się na twarzach oskarżonych. Z ust prokuratora padły słowa ważkie, na-brzmiała krzywd, ludzka, gdy wyliczał nazbi-tyłki popełnione przez oskarżonych przestęp-stwa. Wnosi preto, aby ukarano Pakułę, na sumieniu którego ciąży 18 czynów przestępnych na dożywotnie ciężkie wzięcie za współdzia-łanie w zamordowaniu nadgarńka Wojciecho-wskiego i 53 lat ciężkiego wzięcia za inne czyny, oraz 6 tygodni aresztu za bezprawne nosze-nie broni. Oskarżonemu Sylwestrowi Krochowi wnosi o dożywotnie ciężkie wzięcie za morder-stwo na nadgarńku Wojciechowskim i 32 lat ciężkiego wzięcia oraz 6 tygodni za nie-prawne posiadanie broni. Dla Pawła Kuźmy 6 lat ciężkiego wzięcia, Ryszarda Hornika 6 lat ciężkiego wzięcia, Piotra Stolorza 3 lata cięż-kiego wzięcia, oraz 2 lata wzięcia. Dla Lu-dwika Potyki 3 i pół roku ciężkiego wzięcia, Edwarda Paponia 6 tygodni aresztu, Pawłny Potykówny 2 i pół roku ciężkiego wzięcia i 6 miesięcy wzięcia zwykłego, Teofila Krzy-żowskiego 7 lat ciężkiego wzięcia, Tomasza

Podgórskiego 7 lat ciężkiego wzięcia, Fran-ciszka Sobczyka 3 lata ciężkiego wzięcia i 1 rok wzięcia zwykłego, Franciszka Cyby 2 la-ta c. więzkiego, Józefa Pawelczyka 6 tygodni aresztu, Wilhelma Kurczyka 10 miesięcy wię-zienia, Franciszka Orzegowskiego 6 miesięcy wzięcia, Augustyna Korca 5 miesięcy więzie-nia, Ryszarda Czoka 6 tygodni aresztu, Katar-zyny Potykówny 1 i pół roku wzięcia, Fran-ciszka Potyki i miesiąc wzięcia. Karolowi Potyce ze względu na jego niepełnoletność na nagane. Dla Jadvigi Stolorz 3 miesiące więzie-nia, Piotra Pakuły i miesiąc wzięcia, Władysława Watoly 8 miesięcy wzięcia, Fryderyka Muchy 8 mies. wzięcia, Franciszka Szul-ca 2 tygodnie wzięcia, Piotra Sroki 1 rok c. wzięcia, Jana Rytta 1 rok wzięcia, Pawła Wilczka 1 rok wzięcia, Paulny Banduch 3 miesiące wzięcia, Wiktora Uciechy 5 mjes-ięcia wzięcia i Agnieszki Cybowej 3 miesiące wię-zienia.

Następnie przemówił obrońcy oskarżonych, z których dr. Mazurkiewicz broni Pakułę i Krocha, dr. Kwiatk Potyków, których cała ro-dzina zasiada na ławie oskarżonych, adwokat dr. Lasowski broni Stolorzów i adwokat dr. Chmielewski broni oskarżonego dr. Czoka.

Obrońcy wynajdując w każdym, choćby naj-potwierdziejzym czynie oskarżonych okoliczno-ści łagodzące i apelują do uczuć ludzkich Wy-sokiego Trybunału.

Jak było duże zainteresowanie dla sprawy świąteczki fakt, że do późnego wieczora przed gmachem Sądu Okręgowego oczekiwały tłumy na wyrok, który zapadł po godzinie 10 wie-czorem, a który podaliśmy w numerze czwart-kowym.

Aresztowanie jeszcze jednego współnika Kesslera.

ODZYSKANA KWOTA POWIEKSZYŁA SIĘ O 95 000 ZŁOTYCH.

Z Opola donoszą, że w ostatnich dniach aresztowano w miejscowości Klerne—Dobern na Śląsku Opolskim trzeciego współnika Kesslera, słynnego złodzieja milionów z poczty w Król. Huc-le. Osobnik ten stał się współwinny zbrodni w ten sposób, iż dowiedziawszy się o schowku, w którym ukryta była część skradzionych pieniędzy, nie wyja-wił tego władzom, za co otrzymał od złodzieji, plik banknotów, w którym — jak się później okazało — było 100 000 złotych. Przekupiony tak dużą sumą oczywiście milczał jak grób, zadowolony, że tak łatwą drogą doszedł do ma-jątku.

Po ujęciu Kesslera i jego współników, Cieślaka i Peschla, zaczął przypadkowy współnik aresztowanych okazywać wielki niepokój. W kocfu w obawie aże-by i jego nie spotkał los podobny, wzięł należny mu w bieżącym roku urlop i wyjechał na Śląsk Opolski. Zabrał oczy-wicie ze sobą owe 100 000 złotych, które jakoś szczęśliwie udało mu się prze-

wieść przez granicę. Kiedy przyszedł koniec urlopu, nie chcąc wracać na Górny Śląsk, zgłosił się chorym. Wzbu-dziło to podejrzenie władz, które i tak miały już pewne dane co do jego współ-winy. Przed kilku dniami wyjechał z Król. Huty do miejscowości Klein-Dob-bern, urzędnik policji kryminalnej w to-warzystwie miejscowych organów poli-cyjnych udał się do domu, w którym X. przebywał na wywczasach letnich. Xi-dząc wchodzących urzędników policji, X. zrozumiał, co się święci. Przycisnię-ty do muru, przyznał się do swego po-średniego uczestnictwa w aferze Kess-lera, oraz wskazał miejsce, gdzie ukrył otrzymane za milczenie pieniądze. Idąc za tymi wskazówkami policja znalazła rzeczywiście 95 000 złotych. Pieniądże zabrano a ich nieprawego posiadacza oddano władzom sądowym w Opolu, najprawdopodobniej wraz z Kesslerem i Cieślakiem wydany zostanie władzom sądowym polskim.

Kolejarz z Rybnika

ZNALAZŁ ŚMIERĆ POD KOŁAMI POCIĄGU NA STACJI W SOSNOWCU.

W ub. wtorek o godz. 10.50 wiecz. ze stacji w Rybniku (G. Śląsk) wyjechał pociąg towarowy w kierunku Sosnowca. Wśród obsługi pociągu znajdował się w budce hamulcowej przedostatniego wa-gonu hamulcowy 41-letni Skorupa Florjan z Rybnika. Gdy pociąg po północy, dojeżdżając do stacji towarowej w Sosnowcu, znajdował się naprzeciw urzędu celnego, Skorupa usiłował zdjąć latar-nie sygnałowe, znajdujące się na breku.

Podczas tej czynności dostał się pod koła wagonu, które obcięły mu nogi powyżej kolan oraz kiść lewej ręki.

W stanie bardzo ciężkim przeniesio-no Skorupę do ambulatorium kolejowe-go, gdzie — po nałożeniu opatrunku przez lekarza kolejowego dr. Chomen-towskiego — zmarł, nie odzyskawszy przytomności.

Tragicznie zmarły osierocił żonę i dwoje dzieci.

bm. w sprawie poprawy zarobków w bud-ownictwie śląskim z tem zastrzeżeniem, że obliczeniowe utamki zarobków zaakragła ją się wwyż; b) w razie dalszej tendencji zwykłego drożyzny Związek wysunie nowe żądania poprawy zarobków; c) przy następnych uktadach winny związki pracodawców wysunąć takich przedstawicieli ze swych generalnych mowców, którzy zatrudniają pracoborców i wywody swe opiera-ają na jasnych przesłankach. Poza tem ze-brani wzywają pracoborców i pracodaw-ców, aby dotrzywali warunków umowy

zbiiorowej, ustawodawstwa ochronnego pra-cy, życia i zdrowia pracodawców.

(K) Inwalidzi wojenni, informując się o swych sprawach u źródeł miarodaj-nych. Z organizacji inwalidzkich o-trzymujemy pismo, w którym zwracają nam uwagę, że wśród inwalidów wojen-nych na Śląsku kreca się różnego rodo-żaju osobnicy, wvludżający od ofiar woj-ny różne kwoty pieniężne na rzekome załatwianie ich spraw rentowych. Sze-rzą również dezorientację w szeregach zorganizowanych inwalidów. Wobec

powyższego zwracamy uwagę, że in-walidzi mają sposobność załączenia w swych sprawach bezpłatnej porady w oddziale Emerytów i Rent Wolskowych w Katowicach w każdy wtorek, czwart-ek i sobotę.

(K) Koncert „Echa” w Katowicach. Przypominamy, że dziś o godz. 8 wie-czorem odbędzie się wielki koncert chó-ralny Towarzystwa Śpiewackiego chór męski „Echo” z Katowic. Szczegó-ły bogatego programu na afiszach. Pro-dukcyjami wokalnemi kieruje dyrygent „Echa” dr. Jan Schmidt, solista wieczor-ny będzie artysta oper. Michał More-na. Początek punktualnie o godz. 8.

(K) Nowi lawicy. W poszczególnych gmi-nach powiatu katowickiego zatwierdzeni zostali jako lawicy: w Siemianowicach pp. Józef Kie-droń, Józef Dreyza, Józef Kulaj, Adolf Malnus, Jan Niska i Józef Pytel; w Chorzowie pp. Fran-ciszek Tomala, Karol Trębala i Karol Małank i w Bytkowie pp. Adolf Matysik, Tomasz Głogach i Wiktor Opelusz; w Kończycach pp. Robert Ko-złowski i Jan Mazurek. (a)

z Katowickiego

(K) Na wioziny spoczynek. W niedzielę 12. bm. odbył się w Załężu pogrzeb śp. Władysła-wa Biro. Zmarły był gminny Polakiem i dłu-goletniem obywatelcm Załęzia, jak również i członkiem Związku Powstańców Śląskich w Za-łężu. Podczas trzeciego powstania Zmarły wdział wiele dobrego dla społeczeństwa polskie-go; w dowód pamięci o uczynkach Zmarłego w pogrzebie uczestniczyły delegacje trzech grup Zw. Powst. Śl. ze sztabami. Nad grobem przemó-wił krótko przodownik gr. m. Załęże, podnosząc zasługi śp. Biro.

(K) Z obchodu ku czci Juliusza Słowackiego w Nowej Wsi. Dnia 12 bm. odbył się piękny ob-chód ku czci Juliusza Słowackiego z okazji spro-wadzenia jego zwłok do kraju staraniem tutejs-zego państwa. Sem, naucz. żeńsk. Na program zło-żyły się produkcje muzykarno-wokalne i odegra-ny nie kilku scen z „Balladyny” Słowackiego i odczyt o Słowackim. Wszystkie punkty programu — jak chór i orkiestra Sem. pod kierownictwem prof. Heynara szczególnie podobały się publi-cności, która nie szczędziła oklasków. Odczyt wy-głosił Nykiel. Szkoda tylko, że tak pięknego pro-gramu słuchała nieliczna, acz doborowa publi-cność.

(K) Zwiększenie załogi w fabryce azotu. Wy-syłka produktów fabryki związków azotowych w Chorzowie, rozpoczęła się w bieżącym roku już 15. czerwca. Chcąc podoleć wielkiemu nawało-wi pracy, dyrekcja fabryki na pewien okres czasu przyjęła 160 robotnic i 20 robotników.

z Świątchłowieckiego.

(S) Przedstawienie „Warszawianki” w Świątchłowieckim. Staraniem Komisji oświatowej Zw. Obr. Kr. Zachodnich w Świątchłowieckim dane będzie 19 czerwca br. o godz. 7.30 wiecz. w sal-ku. Fojcika przedstawienie teatralne sztuki scenicz-nej „Warszawianka” (Wypląskanie) oraz arcy-wielki humorystki „Pan Młajsterok” Rasmusa. Po przedstawieniu zabawa taneczna. Ceny miejsc rezerwowe 2 zł. — I. m. 1.50 zł. — II. m. 1.00 zł. — stojące 60 groszy. Bilety wcześniej można nabywać u przewodniczącego kom. ośw. Z. O. K. Z. naucz. p. Tatjana Piotra, szkoła IV. Czysty do-chód przeznaczono na cele oświatowe kom. ośw. Z. O. K. Z. w Świątchłowieckim.

(K) Cwiczenia V baonu Zw. Powst. Ze względu na przypadającą w dniu 16 bm. u-roczystość Bożego Ciała, ćwiczenia V baonu król-huckiego odbędą się w piątek 17 czerwca br., o godz. 19. Zbiórka całego ba-onu V przed sekretarjatem ul. Moniuszki 1, o godz. 18 min. 50. Dowódca Baonu (—) w. z. Starzyński.

(S) Poświęcenie sztandaru w Zgo-dzlu. W niedzielę, 19 bm. odbędzie się w Zgodzie uroczystość poświęcenia sztandaru Związku katolickich meźów pod opieką św. Józefa. Od godz. 1—2 przyjmowanie towarzystw. O godz. 2 wymarsz po sztandar, skąd pochód do kościoła na nieszpary, podczas których nastąpi poświęcenie sztandaru. Nastę-pnie pochód przez miejscowość i koncert.

(S) Wydobycie zwłok kobiety ze stawu hutal-czego. W tych dniach wydobyto ze stawu hutal-czego przy Rynku w Król. Hucie zwłoki 30-letniej kobiety nieznanego nazwiska, które od dłuższego już czasu leżały w wodzie, gdyż zaju-dują się w stanie daleko posuniętego rozkładu. Zwłoki przewieziono do kostnicy szpitala mie-jskiego.

Czy jesteś członkiem Z. O. K. Z.?

2 Pszczyńskiego.

(P) Z ruchu budowlanego w Mikołowie. Magistrat mikołowski zamierza wybudować oprócz wielkiego domu mieszkalnego, jeszcze szereg małych domków o 2 mieszalniach, które będzie można nabyć na własność. Mający zamiar nabyć jeden z takich domów, mogą się zgłosić do Magistratu, celem zawarcia kontraktu.

(P) Zebranie robotników szosowych. W niedzielę 19 czerwca br. o godz. 1 po południu w lokalu p. Brzóska w Tychach, odbędzie się zebranie robotników szosowych, pracujących w powiecie pszczyńskim. Referat wygłosi p. Miedzinski z Katowic.

2 Rybnickiego.

(R) Zjazd strzelecki pow. rybnickiego. Dnia 19 bm. o godz. 3 po poł. odbędzie się w hotelu „Świerkianiec” w Rybniku zjazd członków Związku Strzeleckiego na pow. rybnicki. Spodziewany jest także udział w zjeździe liczniego grona sympatyków.

(R) Odpust w dniu św. Antoniego w Rybniku. Na niedzielę 19 czerwca br. przypada uroczystość patrona nowego kościoła i miasta Rybnika, św. Antoniego. Wieczorem w sobotę o godz. 7 nieszpory w nowym kościele i procesja na stary cmentarz; tam kazanie i modlitwy za zmarłych. W niedzielę pierwsze nabożeństwo z asystą już o godz. 6 rano, uroczyste nabożeństwo odpustowe o godz. 10. Po sumie wyruszają wszyscy parafianie w jednej wielkiej procesji przez miasto, po powrocie do kościoła nowo — błogosławieństwo sakramentalne. Nieszpory uroczyste o godzinie 3 w nowym kościele.

(R) Strzelanie kurkowe w Żorach. W niedzielę zakończono strzelanie kurkowe; punktualnie o godz. 6 wiecz. ogłoszono królem kurkowym kupca Ludwika, jako marszałków pp. Sitko i Wróblewski.

(r) Z działalności przysposobienia wojskowego w tarnogórskim. W pierwszych dniach czerwca zarządzeniem komendy powiatowej przysposobienia wojskowego odbyły się w pobliżu Na-klu nocne ćwiczenia I batalionu ćwiczonego także komendy. Z powodu nagłego i nieuległego deszczu ćwiczenia uległy przedwczesnej likwidacji.

2 Lublinskiego.

(L) Jeszcze w sprawie notatki o święcie 3 Maja w Woźnikach. Poważne grono osób z Woźnik, które nie podziela wyjaśnień ks. proboszcza Melca w sprawie incydentu, jaki miał miejsce w czasie uroczystości 3 Maja, proszą nas o zaznaczenie, że wyrażeni nie są całkowicie teście, co mogą poświadczyć komitety, którzy przybyli do księdza z prośbą, o odprawienia uroczystej mszy św. w dniu święta państwowego. Ks. proboszcz — jak wynikałoby z pisma, nadanego nam — nieudzielił nam — do zrozumienia komitetowemu, iż powinni byli „zamówić” mszę św. wczesniej, sam zaś o święcie narodowym nie wie, nie otrzymał bowiem od władzy przełożonej żadnej instrukcji. Nie chcąc dalek rozwinąć się nad tym incydentem, wyekscerpujemy ostatecznie oświadczenia tegoż przez władze duchowne.

(L) Zawiązanie naczelnik gmin. Na mocy ordynacji dla gmin wiejskich na stanowisko naczelnika gminy Dębowa Góra. w powiecie lublinskim, zatwierdzony został p. Józef Gola-bek, mieszkaniec tejże gminy. (a)

2 Cieszyńskiego.

(c) Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Oddziału Cieszyńskiego Centralnego Towarzystwa Stenografów odbędzie się w sobotę 18 czerwca br. o godz. 7-ej wiecz. w Łasie II. B gimnazjum matematyczno-przyrodniczego (partii) Plac Klasztorny. Na zebraniu wygłoszony będzie referat. Zwązki stenograficzne dawniej a dziś? Poziatem poruszenia będzie sprawa wystąpienia z Centr. Zw. w Warszawie i sprawa przystąpienia do Zespołu Tow. Sten. Woj. Śl.

(C) Z targów tygodniowych w Dziedzicach. Targi tygodniowe w Dziedzicach jako też targ na bydło, odbywający się w pierwszy piątek każdego miesiąca — cieszą się coraz to większym powodzeniem i ścigają licznych kupców i handlarzy, u których mniej zabosna w gotówkę ludność czyni zakupy. Obecnie czynione są starania, aby na targi dopuszczalni zostali także pozamięscy. (a)

(C) Zw. Powstańców Polskich w Cieszynie przystępując do uroczystości poświęcenia własnego wianiaru w dniu 3 lipca br. Na uroczystości tej jędną się powstanie ze Śląska Górnego i innych powiatów. Spodziewany jest udział reprezentantów władz kościelnych, rządowych i wojewódzkich.

Amatorzy biżuterji aresztowani.

Energiczne śledztwo przeprowadzone w sprawie śmiałej kradzieży dokonanej u mieszkanka Bielska Deutscha, w czasie której rabusie zabrali z sobą biżuterję wartości 20.000 zł. — doprowadziło do aresztowania sprawców kradzieży i ich współników.

Aresztowani zostali 18-letni Karol Knap, 20-letni Franciszek Strzondala i 22 letni Robert Fritsch. Wszyscy są mieszkańcami Bielska i byli już za podobne sprawki karani.

Większość skradzionej biżuterji, którą rabusie bardzo sprytnie ukryli — odebrano złoczyńcom. Mianowicie część skradzionej biżuterji złoczyńcy — po dobrem zaopatrzeniu — zakopali na cmentarzu ewangelickim w Bielsku.

Policja przeprowadziła także rewizję u kochanek aresztowanych, przyczem aresztowana została Ema Szauderna z Wadowic.

udział w zawodach przyjacielskich KS. Powst. Śl. Brzeźny — KS. „Odra” Szarłat 4:1 (3:0).

TENNIS.

Na kortach Katowickiego Klubu Tennisowego rozegrano 2 mecze tenisowe między drużynami gospodarzy a „Cra-kowia” z Krakowa: I drużyna gospodarzy pokonała gości w stosunku 13 : 0, zaś drużyna rezerwowa gospodarzy zwyciężyła również w stosunku 13 : 3.

ZAWODY PIŁKI NOŻNEJ MIĘDZY REPREZENTACJĄ POLICJI WĘGERSKIEJ I POLICJI WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO.

Dnia 19 bm. o godz. 5 popołudniu na boisku Politechnicznego Klubu Sportowego w Katowicach, z okazji uroczystości 5-ciu letniej rocznicy istnienia Politechnicznego Klubu Sportowego, odbędzie się zawody piłki nożnej między reprezentacją policji węgierskiej i policji Wojew. Śląskiego.

Drużyna węgierska jest bardzo poważnym przeciwnikiem i wystąpi z następującym składem: Prmld. bramkarz dr. Ketranc i Pokorny w obronie, Paier, Budaj, dr. Gyuris w pomocy, Zemen, reprezentacyjny gracz Węgier, tak samo dr. Czezydy i Szweg, następnie Vacko i Pstonał.

Zawody powyższe poprowadzi przedmecz drużyny KS. „Słowian” Bogucice — KS. „Slask” Sienianowice, o mistrzostwo B-Ligi.

Po zawodach piłki nożnej odbędzie się popisy konne wykonane przez konny oddział policji Wojew. Śląskiego.

Dnia 17, 18 i 19 bm. odbędzie się zawody lekko-atletyczne o mistrzostwo Policji Wojew. Śląskiego.

Zwycięzcom w zawodach zostaną rozdane b. ciekawe nagrody a puhar zwycięzcy funduje Politechniczny Klub Sportowy. Bilety na powyższe zawody, nabywać można w kawiarni Liczbianskiego w Rybnku, w I komisariacie Pol. Wojsk. Śląskiego, ul. Młyńska i w domu sportowym p. Paetzkowskiego, ul. Warszawska 27.

Wstęp na boisko poleca się publiczności przez dwór Marji lub z ul. Bankowej.

POWSTAŃCZE ZAWODY LEKKO-ATLETYCZNE.

W dniu 12 bm. odbyły się na boisku szkolnym w Zależu zawody lekko-atletyczne pomiędzy grupą Związku Powstańców Śląskich Zależ-Ligota. Zawody odbyły się w następującym porządku pod kierownictwem p. Bogackiego — kierownika oddziału młodzieży w Zależu i w obecności p. prezesa pow. Kuli i komendanta p. Ludwika. Wyniki zawodów następujące:

W pięcioboju dla seniorów dla grupy Zależ-Ligota 13497,84 punktów; Ligota zdobyła 11362,70 punktów. W biegu na 2200 metrów zdobył I nagrodę p. Nowara Józef, Grzeszek grupy Ligota, II nagrodę zdobył p. Grzeszczak, czł. gr. Ligota, III nagrodę zdobył p. Wochnik Józef członek gr. Zależ.

W biegu na 1600 metrów dla Jun. zdobył I nagrodę p. Gwałdzol Roman, czł. grupy Ligota, oddział młodzieży, II nagrodę p. Wilczek Emanuel, czł. grupy Ligota, III nagrodę p. Frychel Willem, czł. gr. ml. Ligota

W przebiegu przez parkan uzyskała drużyna Ligota czas 1:45 m.

Charakterystyczne były zawody dla pań s. sekcji kobiet przy Zw. Powst. Śl. grupy Zależ Wyniki dostateczne.

Skok w dal: p. Krupówna 4.10 m. I nagrodę, II nagrodę p. Czaplówna 3.95 m.; skok w prz. p. Krupówna 1.25 m.; p. Czaplówna 1.20 m.

W biegu na 60 metrów w czasie 9 sekund zdobyła I nagrodę p. Krupówna, II nagrodę p. Czaplówna 9.4 sek. nagrodę w biegu na 1.600 m. zdobyła p. Krupówna I nagrodę w czasie 5.48; p. Czaplówna II nagrodę w czasie 6 minut.

Ogólna liczba zawodników: 24 z oddziału młodzieży z grupy Ligoty i Zależa i 11 z oddziału żeńskiego grupy Zależ.

BIEG OKRĘŻNY T. S. „KOSZARAWA” W ŻYWCU.

Zainteresowanie biegiem T. S. Koszarawa wzrosło z każdym dniem. Złożony wpływ bardzo dużo z różnych miejscowości Polski, Co do nagród, to zwycięzca w biegu 4 km. otrzymał srebrny papier, 2-ga nagroda dr. Zwięczulek fabryki papieru i Solali, 3-cią nagrodę u-fundował p. Mink (fabryka niydla), 4-ta nagrodę fabryka wódek francuskiej „Gimwald”, nadto Towarzystwo ofiarowało dwie nagrody wraz z dyplomami. Przypomina się, że udział mogą brać zawodnicy z całej Polski. Wzrost zgłoszeń należy przysłać i zł. Zgłoszenia przysyła Towarzystwo.

Życie sportowe. Sportowy zlot młodzieży powiatu rybnickiego.

Dnia 19. czerwca rb. odbędzie się wielki zlot Młodzieży okręgu rybnickiego. Program zlotu przewiduje zawody: w lekkiej atletyce—pięciobój w skład którego wchodzi, skok wzwyż, w dal, bieg 100 metr., rzut kulą, dyskiem, bieg na 3000 metr. Szesciu pierwszych zwycięzców otrzyma dyplomy.

Prócz tego walczą przeszło 10 drużyn w pilce nożnej a przeszło 6 drużyn w palanice. Najwięcej ciekawości wzbudza mecz Nowe Hajduki (mistrz okręgu Król. Huta) z mistrzem Rybnickiego okręgu sportowego S. M. P. „Pszowem”.

Oprócz tego walczą S. M. P. Lipiny z S. M. P. Wodzisław a S. M. P. Jur-trzenka Król. Huta — S. M. P. Rybnik i S. M. P. Żory — S. M. P. Radoszowy oraz parę słabszych drużyn.

Zawody odbędą się na dwóch boiskach w Rydułtowach i Pszowie.

Zawody katowicka wykazuje wysoki poziom gry a specjalnie wwróżnia się atak.

Katowice reprezentacja Old bojów — Król. Huta repr. Old bojów 2 : 2 (2 : 0).

Mecz miał stronę humorystyczną. W reprezentacji Katowic występowali „grubas” oraz stare „asy” jak Synowicz, Nowak i Konieczny. Obie bramki dla Katowic zdobył Nowak.

Katowice repr. młodzieży — Król. Huta repr. młodzieży 4 : 1 (3 : 0).

„Sparta” Wielkie Piekary — „Sportfreunde” Rozbark 1 : 1 (1 : 1).

I. K. S. Tarn. Góry — K. S. Chorzów 5 : 2 (2 : 2).

Stow. Mł. Pol. Wielkie Hajduki — KS. Hal-ter wielkie Hajduki 2:2 (2:2).

Bramki dla S. M. P. zdobyli Reurnt i Dabrowa. Drużyna Hallera poraz pierwszy brała

Od Zwardonia na Pilsko.

Wycieczka wzdłuż granicy polsko-czeskiej.

I. Topografia terenu. Wątem łańcucha Karpat zakreślona, maogół linią prosta biegnąca, naturalna granica południowa Polski, tylko w dwóch punktach, doznaje wyłomu w kierunku południowym. Z obu tych wyłomów, o kształcie czworobocznych baszt, bardzo do siebie podobnych, większy wschodni tworzy pasmo górskie, biegnące od Zwardonia na południe do Wielkiej Raczy, stąd ostrym łukiem ku wschodowi na Oszus, by po ponownym załamaniu się północnym, niedaleko Hali Marszałkowskiej, zacheć się z pasmem Pilska.

Cały ten czworobok zamknięty linią Zwardon--Wielka Racza Oszus--Marszałkowa, stanowi obszar słabo dotychczas odwiedzany przez turystów. W porównaniu do innych części polskiej Beskidów Zachodnich, z wyjątkiem Małego Beskidu, położonego na wschód od Soly, zakątek ten nie budził żwyszszego zainteresowania. Nawiedzają wprawdzie miłośnicy gór szczyt Wielkiej Bazy, pochodzący nań od strony Rałczy lub Soly doliną Wielkiej Rycerki i schodząc potem grania przez Kikute do Zwardonia, ale rzadko kiedy zapiadał ktośkolwiek i na Menezól lub liny szczyt tej góry. Przyczynił się do tego brak znaczących dróg, nadto wielkie oddalenie wzniesień od najbliższych stacji kolejowych, wreszcie brak wskazówek w przewodnikach. Dzięki temu wspomniany wyżej obszar stanowi do dziś dla niejako „rezew” dla turystów pragnących nasyć swe oczy dzwiewiczą dzikością przyrody i znaleźć w górach, niezem niezakłóconą samotność.

Pierwszy rzut oka na mapę tego obszaru sprawia wrażenie chaotycznego zbiorowiska wierzchów i dolin. Po

bliższym jednak wejrzeniu odkrywamy ich związek i niezwykle symetryczną budowę. W środku od północy na południe przecina czworobok niski łań-cuch Hutyrów--Młoda Hora--Rycerzowa--Bukowami, dzielącego na dwie niemal równe części i stanowiący równocześnie dział wód. Od granicznego pasma zachodniego ciągną się w kierunku wschodnim 2 ramiona bocznie: niższa Osna i wyższa Macóra z ławorzyną. Analogicznie od granicznego pasma wschodniego biegną ku zachodowi; niższy Długi Groń i wyższy Wielki Smreków. Po obu stronach łańcucha środkowego leżą: od zachodu Praszynka, Przysól i Wielka Będoszka, od wschodu Menezól, Hotarz i Kota 1079. Małej Będoszce w południowej połaci części zachodniej pasma odpowiada Klin w części wschodniej i podobnie też pendant dla Doliny Wielkiej Rycerki stanowi Dolina Cielia, wraz z dolinką Urwiska, a dla doliny Małej Rycerki -- Danielka itd.

Okalając koło Rałczy kopiec Zabawy, zaś koło Soly kopiec Gronca, po leśnistrzych stokach Raclowca snuje się pięknym łukiem linia kolejowa ku przelęczym Zwardonijskiej. Wieś tej nazwy małowicznie położona nie posiada żadnych osoblności. Składa się ona w większości z zabudowań służbowych kolejowych i celnych.

Tuż obok dworca, odbijając się na zleponem tel murawą i lasów ciągnie się biały łańcuch kamieni granicznych, które beda nam odtań towarzyszyć w wędrowce wierzchemi. Zaopatrzeni w lektymacje P. T. T., upoważniając do milamy bez przeszkody polski posterunek straży granicznej. Kierując swe kroki do Wreszkówki. Od niej zbaczają ku wschodowi niżki, otwarty i dość gęsto zaludniony grzbiet Osny, którego końcowy wyłot (Suwałów Groń) slega, aż poza Sól.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Wiadomości gospodarcze.

KONJUNKTURY EKSPORTOWE DLA POLSKIEGO PRZEMYSŁU NA RYNKACH ZBYTU POSZCZEGÓLNYCH PAŃSTW.

Poznańska Izba Przemysłowo-Handlowa donosi:

W Bułgarii istnieje zaledwie 2 fabryki, wyrabiające farby, lakiery i pokosty. wobec czego kraj ten przedstawia bardzo poważne widoki zbytu dla tych artykułów. Informacji dotyczących stawek celnich i warunków dostawy udziela Izba Przemysłowo-Handlowa w Poznaniu. Rumunia może być bardzo dobrym rynkiem zbytu dla wszelkiego rodzaju instalacji gazowych, a specjalnie dla kuchni gazowych. Ponadto Rumunia interesuje się również licznikami gazowymi, urządzeniami gazowymi do łaźniek itp. Chiny importują wielkie ilości wszelkich środków kosmetycznych, przyczem największe widoki zbytu mają: mydła i wody toaletowe, wszelkie perfumery i kremy. Kosztownym warunkiem uzyskania klienteli jest staranne opakowanie, ładny kształt flakonów i t.p. Pewne prowincje Chin sądzą tkwić po jego zewnętrzny wyglądzie. Indie angielskie przedstawiają bardzo poważny rynek zbytu dla ołówków wszelkiego rodzaju. Holandia sprostawa za zagranicę znaczne ilości papieru gazetowego, papieru do pisania i do drukowania książek, jak również bibulek do papierosów. W kraju tym istnieje również duże widoki zbytu dla wszelkiego rodzaju maszyn do obróbki drzewa; miejscowa produkcja prawie że nie istnieje. Norwegia sprostawa za zagranicę duże ilości żywic w stanie surowym, jak również żywic rafinowanych, terpentyn i esencji terpentynowej. W Portugalii mogą być na zbytu wszelkiego rodzaju urządzenia sanitarne, wanny, gazowe instalacje do łaźniek itp. Izba komunikuje, że na mocy rozporządzenia wydane przez rząd włoski 5 marca br. wolne są od cła przy imporcie do Włoch następujące towary: Duże widoki zbytu na kapelusze otwierają się w kraju, gdzie rozporządzenie królewskie zmiosło dotychczas noszone fezy, zastępując je florenkami kapelusznymi, przynajmniej w wyglądzie czapki żołnierskiej szkokochi.

Egipt stanowi interesujący rynek zbytu dla wszelkiego rodzaju środków dezynfekcyjnych. Krajowych wytwórni jest niewiele, natomiast liczy się trzeba z poważną konkurencją towarów zagranicznych.

Na mocy rozporządzenia rządu palestyńskiego import przedził (inaczej konopnej i lutowej) zwolniony jest od uiszczenia opłat celnich. Informacji o powyższym udziela Izba Przemysłowo-Handlowa w Poznaniu. W teście Izbie jest do przetrzeżenia spr. artykułów chemicznych, które przy imporcie do Palestyny obciążane są do uiszczenia opłat celnich oraz tekst rozporządzenia wprowadzającego zmiany do taryfy celnej.

OGÓLNA KONTROLA PIEKARNI.

Celem uporządkowania piekarni oraz zapewnienia przy wypieku wszelkiego rodzaju pieczywa warunków higienicznych, Min. Spraw Wewn. zarządziło, aby nie wydawać koncesji na uruchomienie nowych piekarni, o ile one nie odpowiadają ściśle wszystkim bez wyjątku warunkom i przepisom, zawartym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia Publ. z dn. 26 lutego 1921 roku w przedmiocie urzędzenia i utrzymywania piekarni, sklepów z pieczywem, oraz wypieku chleba (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 26, poz. 151); Należy wszystkie piekarnie winny być poddane do dnia 1-go października 1927 r. gruntownej rewizji przez organy sanitarne, a piekarnie, nieodpowiadające przepisom, a nadające się do uporządkowania zgodnie z wymaganiami tego rozporządzenia, winny dokonać tego do dnia 1 lipca 1928 r. W piekarniach nieodpowiadających przepisom warunkom i nienadających się do uporządkowania, należy wstrzymać wypiek, a sprawę zamknięcia ich skierować na drogę sądową. Przy przeprowadzanej przez organy sanitarne rewizji, należy ustalić, jaka liczba piekarni, które i z jakich powodów powinny być natychmiastowo zamknięte i zbadać przed wstrzymaniem wypieku czy piekarnie odpowiadające przepisom i te, które zobowiązane do wykonania warunków, będą dostateczną gwarancją normalnej podaży pieczywa w poszczególnych miejscowościach.

KONGRES MIĘDZYŃ. ZWIĄZKU SPÓŁDZIELCZEGO ODBĘDZIE SIĘ W SZTOKHOLMIE W SIERPNIU BR.

W sierpniu br. odbędzie się w Sztokholmie XII Kongres MiędzyŃ, Związku Spółdzielczego oraz MiędzyŃ. Wygłowa Prasy i Propagandy Spółdzielczej. Otwarcie Kongresu, który trwać będzie 3 dni, nastąpi 15. sierpnia. Na kongresie omawianym będzie stosunek spółdzielni spożywców do

Prace przygotowawcze do wystawy

GOSPODARczo-SPOŻYw CZEJ w KATOWICACH.

Prace przygotowawcze do ogólnokrajowej Wystawy Gospodarczo-Spożywczej w Katowicach są w pełnym toku, a zainteresowanie dla wystawy ze strony przemysłu duże.

Jak się dowiadujemy, do Prezydium Komitetu Honorowego weszli: Wojewoda Śląski dr. M. Grazyński, prezydent m. Katowic dr. A. Górnik, prezes Polskiej Ligi Gospodarczej S. Przanowski, b. minister przemysłu i handlu.

Do Komitetu Honorowego pp.: Żurawski Zygmunt, wice-wojewoda Śląski, Wołyn, Marszałek Sejmiku Śląskiego, inż. B. Dobrzycki, prezes Dyr. katowickiej, inż. Eberhardt, wice-minister kolei, Jabłoński Rudolf, sekretarz Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów, inż. Rudowski, naczelnik Wojew. Wydziału Przemysłu i Handlu, Górski Stefan, członek zarządu Polskiej Ligi Gospodarczej i Związku Ziemiaków, Kijewski Jan, członek zarządu Zw. Ziemiaków, Kuhnert Stanisław, syndyk Zw. miast i gmin Wojew. Śląskiego, Panienski, dyr. Izby Rolniczej w Katowicach, Pawłowski Feliks, sędzia handlowy, prezes koła kupców wino-kolonijalnych, Ponikowski Antoni, prof. Politechniki Warszawskiej, Pojda Teofil, prezes Zw. Polskich Samodzielników Rzemieślników i Przemysłowców G. Śląska, Sand Herbert, dyr. Izby Handlowo-Przemysłowej w Katowicach, Seydel Edmund, prezes koła Hurtowników Winiarzy przy Stow. Kupców Polskich, Sikorski, inż.-radca Magistratu m. Katowic, Sobota Adolf, poseł na Sejm Śląski i syndyk Izby Rzem. w Katowicach.

Wystawa Gospodarczo-Spożywcza obejmuje następujące gałęzie przemysłu: Cukrownictwo i rafinerie cukru. Przetwory mączne. Przemysł spiry-

tusowo-winny, browary, słodownice i suszarnie chmielu. Dział spożywczo-kolonijalny. Mleczarstwo, jaja i produkty nabiałowe. Fabryki lodu sztucznego, fabryki wód mineralnych i gazowych. Rybołówstwo i handel rybami. Warzywnictwo, owoce i przetwory owocowe. Handel mięsny i przetwory mięsne. Saliny i wazelinie soli. Gazownictwo i elektryczność. Maszyni i instalacje w przemyśle spożywczym, jak urządzenia cukrownic, młynów, gorzeln, chłodni, browarów, rektyfikacji, rzemień itp. Następnie naczyńna kuchenna, bielizna stołowa, zastawy stołowe (porcelana, platera), meblowanie sal jadalnych, restauracji i kawiarni, zdobnictwo i dekoracja, dział gastronomiczno-kulinary, specjalne urządzenia transportowe artykułów spożywczych i ich opakowanie, przemysł tytuńowy i papierniczy, higiena i zwalczanie fałszywanych artykułów spożywczych, zapalanie armii w artykuły żywnościowe, organizowanie przedsiębiorstw miejskich w zakresie zaopatrywania miast w artykuły spożywcze, statystyki i wykazy, dotyczące różnych działów przemysłu spożywczego i kooperatywy żywnościowej.

W związku z Wystawą 13 bm. przyjechał do Katowic radca Ministerstwa Przemysłu i Handlu p. Eug. Wacisło, który konferował w sprawie Wystawy Gospodarczo-Spożywczej z p. wice-wojewodą Żurawskim, naczelnikiem Wydziału Przemysłowego Woj. Śląskiego, p. inż. Rudowskim, oraz sekretarzem Komitetu Wykonawczego Wystawy p. inż. Orskim.

Wyniki konferencji są zadawalające.

W sprawie przymusowego ubezpieczenia budynków od ognia

ROZSZERZENIE KOMPETENCJI POWSZECHNEGO ZAKŁADU UBEZP. WZAJEMNYCH.

W Nr. 46 Dzienniku Ustaw z 28 maja br. ukazało się Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z mocą ustawy zmieniające dotychczasowe przepisy o przymusie ubezpieczenia budynków od ognia i o Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych. Na mocy nowego rozporządzenia Polska Dyrekcja Ubezpieczeń Wzajemnych zmienia nazwę na „Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych”, którym kierować będzie Naczelny Dyrektor oraz Rada, składająca się z 20 członków, z których 13 wybierają sejmiki wojewódzkie, rady miejskie Krakowa, Lwowa, Łodzi i Wilna, a 9 są mianowane przez Ministra Skarbu według swego uznania. Rozporządzenie podkreśla społeczny charakter Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych, jako instytucji prawnopublicznej, mającej na celu dobro społeczne, a nie osiągnięcie zysków i ustala ściśle współdziałanie instytucji tej z organami samorządowymi, zarówno w dziedzinie samych ubezpieczeń, jak i bezpośredniej walki z klęskami ogólnymi. Zakład corocznie znaczna część swych nadwyżek bilansowych przekazywać będzie wojewódzkiemu związkowi samorządowemu na cele budownictwa ogólnoludowego, a nadto w preliminarzu budżetowym pomniejszane będą z roku na rok kredyty na akcje przedwypłatowe.

Niezależnie od przymusowego ubezpieczenia budynków od ognia Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych uprawniony jest do

przyjmowania na zasadzie umów dobrowolnych ubezpieczeń od ognia zbiorów, inwentarzy i wszelkiego rodzaju ruchomości, znajdujących się w budynkach, które Zakład ma prawo ubezpieczać lub pozostających z temi budynkami w gospodarstwie związku, ubezpieczeń od gradobicia, oraz ubezpieczeń żywego inwentarza od upadku. W razie uzyskania zezwolenia Ministerstwa Skarbu Zakład będzie mógł również przyjmować ubezpieczenia budowli fabrycznych, oraz mienia w nich się znajdującego.

Działalność Zakładu obejmuje cały obszar Rzeczypospolitej z wyjątkiem województw Poznańskiego, Pomorskiego i miasta st. Warszawy. Na terenie województwa Śląskiego Zakład będzie mógł działać w zakresie ubezpieczeń dobrowolnych za zezwoleniem Ministerstwa Skarbu.

Rozporządzenie przewiduje sankcje karne (kary pieniężne i areszt) za opór lub przedwzięcie czynnościom ustawowym Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych w zakresie ubezpieczeń przymusowych.

W związku z tem rozporządzeniem Minister Skarbu rezygnując z dnia 31 maja Nr. 2151/00/III i 2150/00/III powołał p. Władysława Strzeleckiego, na dyrektora Naczelnego i Dr. Jana Stanisława Ławowskiego, na zastępcę Naczelnego dyrektora Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych.

O plan drzew owocowych

MOZEMY BYĆ SPOKOJNI.

Podług opinii fachowców wiadomości o źle zapowiadającym się urzadzeniu owoców są bezpodstawne.

Panujące niepogody opóźniły okres dojrzewania owoców, jednak im nie zaszkodziły. Czeresnie i wiśnie zapowiadają się dobrze. Ukazują się jednak opóźnienia niż zaważają, gdyż w latach normalnych już obecnie powinny dojrzewać natomiast w bieżącym roku pierwszych czeresni oczekiwac należy najwcześniej za trzy tygodnie.

Jeżeli chodzi o jabłonie i gruszki,

kwitły one szczęśliwie stosunkowo późno, wobec czego panujące przez pewien czas w maju chłody nie zaszkodziły im. Nie mamy więc narazie powodów do twierdzenia, iż urzadzi owoców wypadnie niepożywnie.

Niepokojącym natomiast zjawiskiem jest obfite powalanie się w wielu okolicach choroby drzew jabłoni i gruszek, t. zw. czarnego grzybka. Właściciele sadów, ażeby zapobiec tej klęsce winni zraszać drzewa jabłoni specjalnymi preparatami miedzioowymi.

spółdzielni rolniczych, oraz metody propagandy spółdzielczej. Kongres odbywał się co trzy lata, a następny prawdopodobnie odbędzie się w Warszawie.

PRZEMYSŁ ZELAZNY G. ŚLĄSKA SKUTEKZNIE KONKURUJE NA RYNKU RUMUNSKIM.

„Wiener Allgemeine Zeitung” donosi, że przemysł żelazny Austrii i Czechosłowacji odczuwa coraz silniejszą konkurencję Górnego Śląska na terenie Rumunii. Dotychczas Rumunia była wy-

łącznym rynkiem zbytu dla przemysłu żelaznego Austrii i Czechosłowacji. Delegat przemysłowy obu tych państw mają odbyć konferencję, celem uchwalenia środków ochronnych przeciwko konkurencji polskiej.

KOLEJE POLSKIE PRZYOTOWUJĄ SIĘ DO JESIENNEJ KAMPANII.

W Ministerstwie Komunikacji odbyła się z polenem p. Ministra Romockiego konferencja w sprawie przygotowania P. K. P. do jesiennej

kampanii przewozowej tak ważne, dla życia gospodarczego kraju. Konferencja powzięła uchwały, zmierzające do przesunięcia całego szeregu przewozów na okres wczesniejszy, co przyczyni się do zwiększenia ilości wózków wagonów, któreby zostały zużyte w kampanii letniej.

Na konferencji poruszono również sprawę zmniejszenia czasu obrotu węzłówek i intensywniejszego ich wykorzystania, w której to sprawie wydane będą w krótkim czasie specjalne zarządzenia.

Sprawy kolejarzy.

O STOSOWANIE LIST STARSZEŃSTWA.

Minist. Komunik. wydało do wszystkich Dyrekcji Kolei okólnik o następującej treści: „Ze strony Związków Kolejowych wpływają skargi, iż niektóre Dyrekcje nie przeprowadzają mianowań i awansów według list starszeństwa. Z uwagi na to, że w myśl rozporz. Min. Kom. z dn. 26. 7. 1924 r. listy starszeństwa winny być podstawą do mianowań pracowników kolejowych, złoży Dyrekcje w ciągu 4 tygodni sprawozdania, czy listy te były założone według rozporz. Minist. i w jakiej mierze Dyrekcje korzystają z nich przy przeprowadzaniu przyjęcia na etat i poniesień przy awansach.”

PENSIJONOWANIE KOLEJARZY.

Min. Kom. wydało do wszystkich Dyrekcji Kolei poniższy okólnik: „Dyrekcja przedłoży ilościowy wykaz pracowników, którzy do dnia 1. 7. r. b. ukończą 35 lat służby i uzyskają prawo do zupełnej emerytury. lub też nabyl takowe już dawniej, a nadal pozostają w służbie. Wykaz powinien zawierać również i pracowników nieetatowych, którzy w myśl ustawy emerytalnej dla nieetatowych uzyskali prawo do emerytury.”

REWIZJE SANITARNE W KOLEJNICTWIE.

Na ostatnim zjeździe lekarzy kolejowych dr. J. Zawadzki wygłosił odczyt, w którym m. in. powiedział, iż „Kolejnictwu polskiemu musi zależeć na tem, aby miało personel zdrowy, moralny i zadowolony. Należy więc dać kolejarzom takie warunki, aby praca wolna od trosk codziennych, była najładniej wydajna i punktualna, a zarazem dać pracownikom odpowiednie warunki higieniczne, zabezpieczające zdrowie pracownika i jego rodziny.”

W związku z powyższymi p. Minister Komunikacji polecił wydziałowi sanitarnemu przeprowadzić inspekcję jenerału budynków stacyjnych i lokalnych służbowych. Bez wątpienia wpłynie to dodatnio na poprawę obecnych niehigienicznych warunków.

LINDBERGH „AMBASADOREM LOTNICTWA AMERYKAŃSKIEGO”.

Nowy Jork. Ogłaszający ryk swych fabrycznych i parowców, oraz okrętki setek tysięcy tłumów, zgromadzonych w Broadway powitał przybycie Lindbergha. Dziesiątki aeroplanów krążyło ponad drapaczami nieba. Pochód utworzył oddział wojska z orkiestrą i rozwiniętymi sztandarami, poza którymi posuwał się samochód Lindbergha, kierując się do palacu rady miejskiej, dokąd przybył o godz. 2 po poł. W City-Hall mawor Nowego Jorku wręczył Lindberghowi dyplom „ambasadora lotnictwa amerykańskiego”. W Parku centralnym Nowego Jorku gubernator stanu Nowego Jorku G. Smith wręczył Lindberghowi najwyższy medal zasługi. Uroczystość odbyła się w obecności 300 tys. osób.

LOT Z LONDynu DO INDJI.

London. Lotnicy angielscy Carr i Mackworth postanowili odłożyć podróż powrotną z Londynu do Indji bez lądowania, aż do chwili ustalenia się pogody.

Wiadomości gospodarcze.

KONJUNKTURY EKSPORTOWE DLA POLSKIEGO PRZEMYSŁU NA RYNKACH ZBYTU POSZCZEGÓLNYCH PAŃSTW.

Poznańska Izba Przemysłowo-Handlowa donosi:

W Bułgarii istnieją zaledwie 2 fabryki wytwarzające farby, lakiery i pokosty, wobec czego kraj ten przedstawia bardzo poważne widoki zbytu dla tych artykułów. Informacji dotyczących stawek celnych i warunków dostawy udziela Izba Przemysłowo-Handlowa w Poznaniu. Rumunia może być bardzo dobrym rynkiem zbytu dla wszelkiego rodzaju instalacji gazowych, a specjalnie dla kuchni gazowych. Ponadto Rumunia interesuje się również licznikami gazowymi, urządzeniami gazowymi do łazienek itp. Chiny importują wielkie ilości wszelkich środków kosmetycznych, przyczem największe widoki zbytu mają: mydła i wody toaletowe, wszelkie perfumierne i kremy. Kłopotliwym warunkiem uzyskania klienteli jest staranne opakowanie, ładny kształt flakonów i t.p. Pewne prowincje Chin sądzą twar po jego zewnętrznym wyglądzie. Indie angielskie przedstawiają bardzo poważny rynek zbytu dla olówków wszelkiego rodzaju. Holandia sprawozdania z zagranicy znaczące ilości papieru gazetowego, papieru do pisania i do drukowania książek, jak również bibułek do papierosów. W kraju tym istnieją również duże widoki zbytu dla wszelkiego rodzaju maszyn do obróbki drewna; miejscowa produkcja prawie że nie istnieje. Norwegia sprowadza z zagranicy duże ilości żywicy w stanie surowym, jak również żywicy rafinowanej, terpentyny i esencji terpentynowej. W Portugalii mogą liczyć na zbył wszelkiego rodzaju urządzenia sanitarne, wanny, gazowe instalacje do łazienek itp. Izba komunikuje, że na mocy rozporządzenia wydane przez rząd włoski 5 marca br. wolne są od cła przy imporcie do Włoch następujące towary: Duże widoki zbytu na kapelusze otwierają się w Iranie, gdzie rozporządzenie królewskie zniósło dotychczasowe noszone fezy, zastępując je filcowymi kapelusznymi. Przyznającymciami z względu czapk żołnierszy szkockich.

Egipt stanowi interesujący rynek zbytu dla wszelkiego rodzaju środków dezynfekcyjnych. Krajowych wytwórni jest niewiele, natomiast liczy się trzeba z poważną konkurencją wytwórców zagranicznych.

Na mocy rozporządzenia rządu palestyńskiego import przedży (linatej, konopnej i lutowej) zwolniony jest od uszczenia opłat celnych. Informacji o powyższym udziela Izba Przemysłowo-Handlowa w Poznaniu. W teście Izbie jest do przedzenia spis artykułów chemicznych, które przy imporcie do Palestyny obciążane są do uszczenia opłat celnych oraz tekst rozporządzenia wprowadzającego zmiany do taryfy celnej.

OGÓLNA KONTROLA PIEKARNI.

Celem uporządkowania piekarni oraz zapewnienia przy wypieku wszelkiego rodzaju pieczywa warunków higienicznych, Min. Spraw Wewn. zarządziło, aby nie wydawać koncesji na uruchomienie nowych piekarni, o ile one nie odpowiadają ściśle wszystkim bez wyjątku warunkom i przepisom, zawartym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia Publ. z dn. 26 lutego 1921 roku w przedmiocie urządzeń i utrzymania piekarni, sklepów z pieczywem, oraz wypieku chleba (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 26, poz. 151). Nadto wszystkie piekarnie winny być poddane do dnia 1-go go października 1927 r. gruntownej rewizji przez organy sanitarne, a piekarnie, nie odpowiadające przepisom, a nadające się do uporządkowania zgodnie z wymaganiami tego rozporządzenia, winny dokonać tego do dnia 1 lipca 1928 r. W piekarniach nieodpowiadających przepisom warunkom i nienadających się do uporządkowania, należy wstrzymać wypiek, a sprawę zamknięcia ich skierować na drogę sądowną. Przy przeprowadzaniu przez organy sanitarne rewizji, należy ustalić, jaka liczba piekarni, które i z jakich powodów powinny ulec natychmiastowemu zamknięciu i zbadać przed wstrzymaniem wypieku czy piekarnie odpowiadające przepisom i to, które zobowiązały się do wykonania warunków, będą dostateczną gwarancją normalnej podażi pieczywa w poszczególnych miejscowościach.

KONGRES MIĘDZYN. ZWIĄZKU SPÓŁDZIELCZEGO ODBĘDZIE SIĘ W SZTOKHOLMIE W SIERNIU BR.

W sierpniu br. odbędzie się w Sztokholmie XII Kongres Międzyn. Związku Spółdzielczego oraz Międzyn. Wytwórcy Prasy i Propagandy Spółdzielczej. Otwarcie Kongresu, który trwać będzie 3 dni, nastąpi 15. sierpnia. Na kongresie omawiana będzie stosunek spółdzielni spożywców do

Prace przygotowawcze do wystawy

GOSPODARczo-SPOŻYWCZEJ W KATOWICACH.

Prace przygotowawcze do ogólnokrajowej Wystawy Gospodarczo-Spożywczej w Katowicach są w pełnym toku, a zainteresowanie dla wystawy ze strony przemysłu duże.

Jak się dowiadujemy, do Prezydium Komitetu Honorowego weszli: Wojewoda Śląski dr. M. Grażyński, prezydent m. Katowic dr. A. Górnik, preza Polskiej Ligi Gospodarczej S. Przanowski, b. minister przemysłu i handlu.

Do Komitetu Honorowego pp.: Żurawski Zygmunt, wice-wojewoda Śląski, Wołyni, Marszałek Sejmu Śląskiego, inż. B. Dobrzycki, prezes Dyr. Katowickiej, inż. Eberhardt, wice-minister kolei, Jabłoński Rudolf, sekretarz Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów, inż. Rudowski, nacelnik Wojew. Wydziału Przemysłu i Handlu, Górski Stefan, członek zarządu Polskiej Ligi Gospodarczej i Związku Ziemiaków, Kijewski Jan, członek zarządu Zw. Ziemiaków, Kuhnert Stanisław, syndyk Zw. miast i gmin Wojew. Śląskiego, Paniński, dyr. Izby Rolniczej w Katowicach, Pawłowski Feliks, sędzia handlowy, prezes koła kupców wino-kolonjalnych, Ponikwowski Antoni, prof. Politechniki Warszawskiej, Pojda Teofil, prezes Zw. Polskich Samodzielnych Rzemieślników i Przemysłowców G. Śląska, Sand Herbert, dyr. Izby Handlowo-Przemysłowej w Katowicach, Seydel Edmund, prezes koła Hurtowników Winiarzy przy Stow. Kupców Polskich, Sikorski, inż.-radca Magistratu m. Katowic, Sobota Adolf, poseł na Sejm Śląski i syndyk Izby Rzem. w Katowicach.

Wystawa Gospodarczo-Spożywcza obejmie następujące gałęzie przemysłu: Cukrownictwo i rafinerię cukru. Przetwory mączne. Przemysł spiry-

tusowo-winny, browary, słodownie i suszarnie chmielu. Dział spożywczo-kolonjalny. Mleczarstwo, jajaństwo i produkty nabiałowe. Fabryki lodu sztucznego, fabryki wód mineralnych i gazowych. Rybołówstwo i handel rybami. Warzywnictwo, owoce i przetwory owocowe. Handel mięsny i przetwory mięsne. Saliny i wazelinie soli. Gazownictwo i elektrycyzm. Maszyny i instalacje w przemyśle spożywczym, jak urządzenia cukrownicze, młynowe, gorzelniane, chłodnicze, browarów, rektyfikacji, reżni itp. Następnie naczytnia kuchenne, bielizna stołowa, zastawy stołowe (porcelana, plastery), meblowanie sal jadalnych, restauracji i kawiarni, zdobnictwo i dekoracja, dział gastronomiczno-kulinarny, specjalne urządzenia transportowe artykułów spożywczych i ich opakowanie, przemysł tytułowy i papierniczy, higiena i zwalczanie fałszowanych artykułów spożywczych, zapatrywanie armii w artykuły żywnościowe, organizowanie przedsiębiorstw miejskich w zakresie zaopatrywania miast w artykuły spożywcze, statystyki i wykazy, dotyczące różnych działów przemysłu spożywczego i kooperatywy żywnościowej.

W związku z Wystawą 13 bm. przyjechał do Katowic radca Ministerstwa Przemysłu i Handlu p. Eug. Weicko, który konferował w sprawie Wystawy Gospodarczo-Spożywczej z p. wice-wojewodą Żurawskim, nacelnikiem Wydziału Przemysłowego Woj. Śląskiego, p. inż. Rudowskim, oraz sekretarzem Komitetu Wykonawczego Wystawy p. inż. Orskim.

Wyniki konferencji są zadawalające.

W sprawie przymusowego ubezpieczenia budynków od ognia

ROZSZERZENIE KOMPETENCJI POWSZECHNEGO ZAKŁADU UBEZP. WZAJEMNYCH.

W Nr. 46 Dzienniku Ustaw z 28 maja br. ukazało się Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z mocą ustawy zmieniające dotychczasowe przepisy o przymusie ubezpieczenia budynków od ognia i o Polskiej Dyrekcyi Ubezpieczeń Wzajemnych. Na mocy nowego rozporządzenia Polska Dyrekcyja Ubezpieczeń Wzajemnych zmienia nazwę na „Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych”, którym kierować będzie Naczelny Dyrektor oraz Rada, składająca się z 20 członków, z których 13 wybierają sejmiki wojewódzkie, rady miejskie Krakowa, Lwowa, Łodzi i Wilna, a 3 zaś mianuje Minister Skarbu według swego uznania. Rozporządzenie podkreśla społeczny charakter Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych, jako instytucji prawno-publicznej, mającej na celu dobro społeczne, a nie osiągnięcie zysków i ustala ściśle współdziałanie instytucji tej z organami samorządowymi, zarówno w dziedzinie samych ubezpieczeń, jak i bezpośredniej walki z klęskami ogólnymi. Zakład corocznie znaczną część swych nadwyżek bilansowych przekazywać będzie wojewódzkiemu związkowi samorządowemu na cele budownictwa ogólnoludowego, a nadto w preliminarzu budżetowym pomniejszane będą o rok na rok kredyty na akcje przedwzrostu.

Niezależnie od przymusowego ubezpieczenia budynków od ognia Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych uprawiony jest do

przyjmowania na zasadzie umów dobrowolnych ubezpieczeń od ognia zbiorów, inwentarzy i wszelkiego rodzaju ruchomości, znajdujących się w budynkach, które Zakład ma prawo ubezpieczać lub pozostających z temi budynkami w gospodarczym związku, ubezpieczeń od gradobicia, oraz ubezpieczeń żywego inwentarza od upadku. W razie uzyskania zezwolenia Ministra Skarbu Zakład będzie mógł również przyjmować ubezpieczenia budowli fabrycznych, oraz mienia w nich się znajdującego.

Działalność Zakładu obejmuje cały obszar Rzeczypospolitej, z wyjątkiem województw Poznańskiego, Pomorskiego i miasta st. Warszawy. Na terenie województwa Śląskiego Zakład będzie mógł działać w zakresie ubezpieczeń dobrowolnych za zezwoleniem Ministerstwa Skarbu.

Rozporządzenie przewiduje sankcje karne (kary pieniężne i areszt) za opór lub przedwzięcie czynnościom ustawowym Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych w zakresie ubezpieczeń przymusowych.

W związku z tem rozporządzeniem Minister Skarbu reskryptami z dnia 31 maja Nr. 2151 UO/III i 2150 UO/III powołał p. Władysława Strzeleckiego, na dyrektora Naczelnego i Dr. Jana Stanisława Łazowskiego na zastępcę Naczelnego dyrektora Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych.

O plan drzew owocowych

MOZEMY BYĆ SPOKOJNI.

Podług opinii fachowców wiadomości o źle zapowiadającym się urodzaju owoców są bezpodstawne.

Panujące niepokój opóźniły okres dojrzewania owoców, jednak im nie zaszkodziły. Czeresnie i wiśnie zapowiadają się dobrze. Ukazują się jednak opóźnienia niż zazwyczaj, gdyż w latach normalnych już obecnie powinny dojrzewać natomiast w bieżącym roku pierwszych czeresni oczekiwano należy najwcześniej za trzy tygodnie.

Jeżeli chodzi o jabłonie i gruski,

kwitły one szczęśliwie stosunkowo późno, wobec czego panujące przez pewien czas w maju chłody nie zaszkodziły im. Nie mamy więc narazie powodów do tierdzenia, iż urodzaj owoców wypadnie nieopóźnie.

Niepokójem natomiast zjawiskiem jest obfite pojawienie się w wielu okolicach choroby drzew jabłoni i gruszek, t. zw. czarnego grzybka. Właściciele sadów, ażeby zapobiec tej klęsce winni zraszać drzewa jabłoni specjalnymi preparatami miedziowymi.

spółdzielni rolniczych, oraz metody propagandy spółdzielczej. Kongres odbywał się co trzy lata, a następny prawdopodobnie odbędzie się w Warszawie.

PRZEMYSŁ ŻELAZNY G. ŚLĄSKA SKUTECZNIE KONKURUJE NA RYNKU RUMUNSKIM.

„Wiener Allgemeine Zeitung” donosi, że przemysł żelazny Austrii i Czechosłowacji odzyska coraz silniejszą konkurencję Górnego Śląska na terenie Rumunii. Dotychczas Rumunia była wy-

kampani przewozowej tak ważnej dla życia gospodarczego kraju. Konferencja powołała uchwały, zmierzające do przesunięcia całego szeregu przewozów na okres wcześniejszy, co przyczyni się do zwiększenia ilości woiłnych wagonów, któreby zostały zużyte w kampanii jesiennej.

Na konferencji poruszono również sprawę zmniejszenia czasu obrotu węzłówek i intensywniejszego ich wykorzystania, w której to sprawie wydane będą w krótkim czasie specjalne zarządzenia.

Sprawy kolejarzy.

O STOSOWANIE LIST STARSZEŃSTWA.

Minist. Komunik. wydało do wszystkich Dyrekcyj Kolei okólnik poniższej treści: „Ze strony Związków Kolejowych wpływa skarga, iż niektóre Dyrekcje nie przeprowadzają mianowań i awansów według list starszeństwa. Z uwagi na to, że w myśl rozporz. Min. Kom. z dn. 26. 7. 1924 r. listy starszeństwa winny być podstawą do mianowań pracowników kolejowych, złoży Dyrekcyje w ciągu 4 tygodni sprawozdania, czy listy te były założone według rozporz. Minist. i w jakiej mierze Dyrekcyje korzystają z nich przy przeprowadzaniu przyjęć na etat i poniesień przy awansach.”

PENSJONOWANIE KOLEJARZY.

Min. Kom. wydało do wszystkich Dyrekcyj Kolei poniższy okólnik: „Dyrekcja przedłoży ilościowy wykaz pracowników, którzy do dnia 1. 7. r. b. ukończą 35 lat służby i uzyskują prawo do zupełnej emerytury, lub też nabyli takowe już dawniej, a nadal pozostają w służbie. Wykaz powinien zawierać również i pracowników nieetatowych, którzy w myśl ustawy emerytalnej dla nieetatowych uzyskali prawo do emerytury.”

REWIZJE SANITARNE W KOLEJNICZTWIE.

Na ostatnim zjeździe lekarzy kolejowych dr. J. Zawadzki wygłosił odczyt, w którym m. in. powiedział, iż „Kolejnictwu polskiemu musi zależeć na tem, aby miało personel zdrowy, moralny i zadowolony. Należy więc każdemu kolejarzowi takie warunki, aby praca wolna od trosk codziennych, była jadalnabardziej wydajna i punktualna, a zarazem dać pracownikom odpowiednie warunki higieniczne, zabezpieczające zdrowie pracownika i jego rodziny.”

W związku z powyższymi p. Minister Komunikacji polecił wydziałowi sanitarnemu przeprowadzić inspekcje jeneralną budynków stacyjnych i lokalii służbowych. Bez wątpienia wpłynie to dodatnio na poprawę obecnych niehigienicznych warunków.

LINDBERGH „AMBASADOREM LOTNICTWA AMERYKAŃSKIEGO”.

Nowy Jork. Ogluszający ryk syren fabrycznych i parowców, oraz okrzyki setek tysięcy tłumów, zgromadzonych w Broadway powitał przybycie Lindbergha. Dziesiątki aeroplanów krążyło ponad drapaczami nieba. Pochód otworzyli oddziały wojska z orkiestrą i rozwiniętymi sztandarami, poza którymi posuwał się samochód Lindbergha, kierując się do pałacu rady miejskiej, dokąd przybył o godz. 2 po poł. W City-Hall mavor Nowego Jorku wręczył Lindberghowi dyplom „ambasadora lotnictwa amerykańskiego”. W Parku centralnym Nowego Jorku gubernator stanu Nowego Jorku p. Smith wręczył Lindberghowi najwyższy medal zasługi. Uroczystość odbyła się w obecności 300 tys. osób.

LOT Z LONDYNU DO INDIJ.

London. Lotnicy angielscy Carr i Mackworth postanowili odłożyć podróż powietrzną z Londynu do Indii bez lądowania, aż do chwili ustalenia się pogody.

KOLEJE POLSKIE PRZYGOTOWUJĄ SIĘ DO JESIENNEJ KAMPANII.

W Ministerstwie Komunikacji odbyła się z polecenia p. Ministra Romockiego konferencja w sprawie przygotowawczej P. K. P. do jesiennej

Zycie towarzystw.

Kalendarzyk zebrań.

Dnia 16 czerwca 1927 roku.

Lipiny. Zebranie grupy pow. bytomskiego Zw. Powst. Śl. odbędzie się o godz. 15 w lokalu p. Machonia, przy ul. Kolejowej. Wobec tego, że w grupie organizuje się oddział dla młodzieży, uprasza się o przybycie na to zebranie i młodzież w wieku od 14 do 18 lat.

Ruda. Zebranie grupy uch. Biskupiec odbędzie się o godz. 4 po poł. w lokalu p. Kolezki.

Ruda. Zebranie Ogóln. Zw. Podof. Rezerwy odbędzie się o godz. 16 u p. Kurzawy.

Zawodzie. Zbiórka członków Zw. Powst. Śl. o godz. 8 rano w Starej Strzelnicy.

Ruda. Zebranie członków Zw. Powst. Śl. grupy zabrskiej o godz. 14 w sali p. Lepiarczyka.

Ruda Śl. Grupa V. „Szczęście Boże” urządzi o godz. 18.00 na sali p. Forajta daw. Małsa miejscne zebranie.

Dnia 19 czerwca 1927 r.

Katowice. Zebranie Tow. Kat. Abstynentów o godz. 5 po poł. w Domu Związkowym przy kościele N. M. P.

Mysłowice. Dnia 19 czerwca br. o godz. 2 po poł. na sali p. Richera przy Nowym Ryнку odbędzie się wiec wszystkich powstańców z Mysłowic z następującym porządkiem dziennym: 1. Zagajanie. 2. Referat o wychowaniu fizycznym. — O licznę przybycie uprasza Zarząd.

Siemianowice. Zebranie Zw. Strzeleckiego oddziału huty „Jerzego” o godz. 14 w lokalu p. Przybyły, przy ul. Wandry

Król. Huta. Zebranie grup uch. pow. opolskiego, oleskiego, kluczborskiego i prudnickiego

Zw. Pow. Śl. o godz. 15 w malej sali Kat. Domu Związkowego, przy ul. Wolności.

Lagiewniki. Zebranie grupy bytomskiej Zw. Powst. Śl. odbędzie się o godz. 14 w lokalu p. Brzózki. Na porządku dziennym m. l. przyście J. E. ks. Biskupa Łódzkiego.

Godula. Zebranie miejsc. grupy Zw. Powst. Śl. o godz. 17 w lokalu p. Michalczyka. Zebranie zarządu tamże o godz. 16.

Wodzisław. Zebranie Zw. Inwalidów Bochumskich o godz. 12 w lokalu p. Konopki Rydultowy. Zebranie Zw. Inwalidów Bochumskich o godz. 3 po poł. u p. Czuraja.

Wiadomości radiowe.

NOCNE KONCERTY RADJOWE W BERLINIE.

Berlińska stacja radiofoniczna wprowadziła na okres letni od dnia 15 maja do dnia 15 września nocne koncerty radiowe. W środy i piątki od godz. 22.30 do 23.30 będą się odbywały koncerty ze studio. W pozostałe zaś dnię od godziny 22.30 do godz. 1.30 będzie transmitowana muzyka taneczna.

ANGIELSKIE RADJO W CYFRACH.

W dniu 1 marca br. ogólna ilość zarejestrowanych radioamatorów w Anglii wyniosła 2.253.000. Poza tym 4.443 niewidomych korzystało z radiodiodmiotów bez opłat. W roku zeszłym w tym samym czasie liczba zarejestrowanych radiodiodmiotów wynosiła 1.906.000. Cyfra ta dostatecznie świadczy o wielkim zainteresowaniu radjem w Anglii.

RADJO W POCIAGACH POLSKICH.

W przyszłym tygodniu na linii Warszawsko-Siedlce, wice rozpoczyna się próby udoskonalenia radiodiodmiotnika kolejowego. Poprzednie próby były nacoół zadawające wyniki, jednak trudność stanowiła kwestja uzimienia, jak również, niemnie wpływały na czystość odbieranej audycji elektrownie kolejowe, koto których przejeżdżały pociągi. Obecne udoskonalenie polega na tem, że aparat odbiorczy nie będzie posiadał wcale anten, a uzimienie dokonane będzie za pośrednictwem kół i szyn. W pociągach zakładane będą aparaty jednolampowe, czyli, że nadawać się one będą do odbierania audycji na większe przestrzenie.

Narazie aparaty odbiorcze montowane będą w wagonach służbowych. Jeśli próby dadzą słabe wyniki, wówczas Ministerstwo Komunikacji zdecyduje w jakich pociągach, na jakich liniach i w których klasach zakładane będą radiodiodmiotniki kolejowe, mające na celu uprzyjemnienie podróży pasażerom.

WATYKAN ZAKŁADA STACJĘ RADJOWĄ.

Zamierzono założyć na terytorjum Watykanu radiostację nadawczą dzięki czemu mógłby Ojciec św. przemawiać do katolików w najodleglejszych krajach. Wzorową radiostację utrzymuje w Holandji katolicka organizacja radiowa. W Austrji energicznemu wystąpieniu katolickiego związku radiowego zawdzięcza się usunięcie niektórych punktów programu radiowego, obrażających uczucia katolików.

Program radiowy

NA PIĄTEK DNIA 17 BM.

Programy Polskie. Warszawa, godz. 12-18.00 komunikaty i odczyty, 18.00 koncert kameralny, 19.00-20.15 komunikaty, 20.30 koncert-utwory Beethovena. Kraków godz. 12.00 transmisja z Warszawy, 20.30 transmisja z Warszawy. Poznań godz. 13.30 koncert muzyki włoskiej, 20.20 muzyka lekka.

Koncerty zagraniczne.
Wrocław godz. 16.30 i 21.00. Praga godz. 10.50, 12.10, 17.00 i 20.00 wyjątki z oper czeskich. Rzym godz. 21.10 Delibes, Beethoven, Verdi, Gounod, Puccini. Langenberg godz. 13.05 i 17.30.

Opery.

London godz. 21.35 „Filemon i Baucis” Gounoda, Wiedeń 23.00 „Zaczarowany Flet” Mozarta.

Rozmaitości.

DZIWOŁAGI SZKOLNE.

„Figaro” przytacza dwa autentyczne tematy wypracowań, zadanych niedawno czternastoletnim uczniom szkół francuskich. Pierwsza brzmi: „Jeżeliby pani pozostała tylko trzy godziny życia, w jaki sposób spędziłaby je pani?”; drugie jest niemniej „inteligentne”: „Co przeżywa ojciec ośmiorą dzieci, który wpadł do studni?”. Jedna z uczennic dała na to ostatnie pytanie bardzo lakoniczną odpowiedź: „Oh, la, la, la, la! . . . .”.

REKORD MAŁŻEŃSKI.

Nawet zbliżowanym na punkcie szybkości rekordowych Amerykanom zaimponował obywatel Stanów Zjednoczonych, pan James J. Hill, który, w pięć minut po uzyskaniu rozwodu, wstąpił poraz trzeci w związku małżeńskie. Formalności rozwodowe tego syna „króla kolejowego” zajęły dziesięć minut czasu, potem całe towarzystwo przeszło do drugiego pokoju w tymże samym urzędzie miejskim, gdzie już czekała oblubienica następną z kołej żona.

Redaktor odpowiedzialny: Wiktor Dyląg w Katowicach — Druk „Księgarnia i Drukarnia Katolicka”. Katowice, Warszawska 58.

Zgubiona
książeczkę wojskową wystawioną na nazwisko Józef Piłtrec w Hajduki najmiesz unieważniam. 914

Potrzebna pomocnica
(laborantka) do składnicy Sanitarnej od 1. 7. b. br. Oferę nadsyłać pod adres Administracja Lecznicy Brackiej Kat w ce. 908

Dnia 18 czerwca 1927 r. zmarł po dłuższej, ciężkiej chorobie
bf. p. Samuel Ringer
profesor miejskiego gimnazjum matemat.-przyrodnic. w Katowicach
Nieboszczyk pracował w powyższym zakładzie od roku 1924 Odsunął się samowolnością w obowiązkach służbowych i otaczał gorliwą opiekę powierzonym mu uczniom.
Cześć tego pamięć! 917
Magistrat i Kuratorjum szkół średn. ogólnokształcących.

Przetarg przymusowy
Nieruchomość położona w Brzezince i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Brzezinka tom III, karta nr. 81, podwórze z budynkami i rola o powierzchni 1.035.0 hektarów i 1.70 talarów czystego dochodu, jako podstawy podatku gruntowego i 3.530 marek złotych wartości użytku budynkowego, matrykula art. 574. księga podatk. budynkowego L. 117, katastru budynkowego na imię braci Ludwika i Wincentego Ligendza z Brzezinki, zostanie dnia 15. września 1927 r. o godz. 10-ej do południa wystawiona na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie, pokój nr. 29. Wzmałkę o przetargu zapisano w księdze gruntowej dnia 13 maja 1927 r.
Mysłowice, dnia 1 czerwca 1927 r.
Sąd Powiatowy. 910

Państwowy Bank Rolny Oddział w Katowicach ogłasza

Konkurs

na posady

- 1) urzędnika obeznanego ze sprawami rentowymi.
- 2) urzędnika obeznanego ze sprawami hipotecznymi.

Podanie należy kierować do Sekretarjatu Oddziału Państwowego Banku Rolnego w Katowicach, ul. 3-go Maja 9 do dnia 22 bm.

Do podania należy załączyć:

1. życiorys.
2. metrykę urodzenia.
3. poświadczenie obywatelstwa polskiego.
4. świadectwo ukończenia studiów.
5. świadectwa ew. poprzedniej praktyki bankowej.
6. dowód stosunku do wojskowości.
7. adresy 3 wartygodnych osób, na których referencje petent się powołuje.

Pierwszeństwo mają zgłaszający się z terynu Województwa Śląskiego.

Za ostatnią usługę kochanemu Ojcu uroczysto i koleją Skrzypkowi i za śliczy wieniec serdecznie dziękuję Związku Powstańców i Uchodźców w Mysłowicach.

Skrzypek Augustyn
Uchodźca i Powstańca 909

Restauracja „Piasz”
Właśc. Stanisław Kulawik
KATOWICE, ulica Warszawska 63 a.
Wydaje smaczne śniadania, obiady i kolacje, po bardzo przystępnych cenach
SPECJALNOŚĆ:
W poniedziałki i wtorki: **grochówka z wędzonką** W środy i czwartki: **wieprzobitki**. W piątki: **facki**. W soboty **nogi wieprzowe**. Poceca się również wszelkie wyroby mięsne własnej fabrykacji w lokalu i do domów.
Pierwszorzędne wódki, wina i piwa.

Wydanie liczbowej Księgi Telefonicznej
Ministerstwo Poczt i Telegrafów reskryptem L. 2368/VIII z dnia 31. 5. 1927 użytych Polskietmu Biuru Podróży „Orbis” pozwolona na wydanie liczbowej spisu abonentów Państwowej sieci telefonicznej Okręgu Inspektora-tu Poczt i Telegrafów w Katowicach, na podstawie materiału urzędowego.
Wymieniona Firma wzorem zagranicy wprowadziła poza ogłoszeniami na wkładkach kartonowych i zwyżkami, spisu abonentów według branż oraz w części oficjalnej marginesy z dotu wysokości 20 m/m.
W tym celu przedstawiciele Firmy „Orbis” zaopatrzeni w specjalne legitymacje, odwiedzą w najbliższych przyszłości P. T. Kupców i Przemysłowców, celem zawierowania im swych usług. Zgłoszenia pismem przyjmuje P. B. P. „Orbis” Dział Reklamowo-Wydawniczy, Katowice, ul. Kościuszki 2 — tel. 19-94. 912

Baczność właściciele radia!
Baczność amatorzy radia!
Jeżeli posiadacie aparat z którego nie jesteście zadowoleni (obojętnie czy sam zbudowany czy gotowy kupiony) to przyjdzie do nas. Przyślaliśmy do naszego składu warsztat radiotechniczny pod kierownictwem pierwszorzędnego i doświadczonego inżyniera radiowego. Udzielamy bezpłatnie fachowych porad. Modernizujemy i ulepszymy wasze stare aparaty.
„RADIOSWIAT” Katowice 3 Maja 86
915 wchód w podwórzu. Tel 1937

Cennik ogłoszeń

w dzienniku »Polska Zachodnia«
ważny od 1-go czerwca 1927 r.

Za wiersz m/m. lub jego miejsce: na stronie tytułowej 1,00 zł, w tekście 0,80 zł, za tekstem w części ogłoszeniowej 0,20 zł. Nekrologi w tekście 0,80 zł, poza tekstem w części ogłoszeniowej 0,20 zł. Ogłoszenia drobne za słowo 0,20 zł, dla poszukujących pracy 0,10 zł, matrymonjalne 0,30 zł. Ogłoszenia zagraniczne o 50% droższe. — Dla zorientowania Szan. P. T. ogłaszających się w naszym dzienniku podajemy, iż jeden m/m, oznacza wysokość ogłoszenia w m/m., że następnie tam nasz w części ogłoszeniowej poza tekstem równa się 35 m/m., zaś szpaltła ogłoszeniowa w tekście równa się dwóm łaniom pozatekstowym t. j. 70 m/m. — Administracja jest obowiązana do bezpłatnego powtórzenia tylko w tym wypadku, o ile omyłki drukarskie zmieniły zasadniczo tekst ogłoszenia. — Zastrzeżenia miejsca uzależniamy od względów technicznych. Rachunki nasze są płatne i zaskarżalne w Katowicach. Prawo inkasa przysługuje jedynie naszemu urzędnikom, zaopatrzonim w specjalne upoważnienie, wystawione przez Dyrekcję Wydawnictwa.

Przetarg
na wykonanie robót budowlanych, izolacyjnych, ślusarskich, dekarских i blacharskich, stolarskich, szklarskich, zdunskich, instalacyjnych i malarskich dla budowli 20 domów robotniczych przy ul. Raciborskiej za szpitalem miejskim. Patrz skrzynka na przetargi w ratuszu przy ul. Pocztowej nr. 2.
Magistrat miasta Katowic. 916

Przetarg
na wykonanie robót malarskich w liall targowej w Katowicach, Patrz skrzynka na przetargi w ratuszu przy ul. Pocztowej 2.
Magistrat miasta Katowic. 916

Ostrzeżenie
Ostrzegam wszystkich obywateli Pawłowa i okolicy przed dalszym rozszerzaniem plotek, które rozszerzano po Pawłowie podczas mojej nieobecności, wzgl. podczas mego pobytu na ćwiczeniach wojskowych, które się z prawdą nie zgadzają i oświadczam niniejszem, że śmiało patrzę w przyszłość i dalszy bieg tej sprawy.
Franciszek Koczorek.
Pawłów, ul. Szkolna 11.

Posadzki kamionkowe na podłogi, kafelki glazurowane na ściany rury kamionkowe, dachówki, gips trzeciury sufitowe, wapno, cement
Staly skład. 122
Hurtownia materiałów budowlanych Paweł Fr. Wleczorek, Katowice
Biuro i magazyn przy ul. Warszawskiej 60. Telefon 740.